

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg. elenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej
Fél évre ... .. 480 Lej
Negyed évre ... .. 240 Lej
Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

A választások után.

Írta: Jakabffy Elemér dr.

1926. év tavaszán, mielőtt az Averescu-kormány vette át az ország vezetését, a képviselőházban a liberális párt 227 mandátummal, az averescanus pedig 12-vel rendelkezett. A tavaly május hónap lefolytatott választások az utóbbinak, mint kormányzópártnak 280-nál is több képviselőt hoztak, a liberálisok 15, mond és ird tizenöt mandátumot kaptak, annyit, mint most a Magyar Párt. Egy év múltán Ófelsége ismét Bratianura bízta a választások vezetését s ime az ő pártja 318 mandátummal vonul a kamarába, ahová a volt kormányzó Averescu-pártnak még hírvívője sem jutott.

A választások előtt mintegy négy héttel Clujon járt Scotus Viator is. Egy magyar újságíróval két órán át társalgott és ez a leereszkedő érdeklődés az újságíró arra bátorította, kérje meg a magyarságnak ezt a volt nagy ellenségét, maradjon itt a választások idejére, nézze meg ezeket is, úgy, ahogy végig nézett annakidején egy magyarországi választást. Nem vagyunk jogosultak, hogy közzé tegyük a kiváló angol professzor választást.

Az a kérdés azonban, vajjon mi, akik ezt a jelenséget immár egészen természetesnek ítéltük, akik jól tudjuk, hogy abban az esetben, ha holnap ismét Averescu tábornok lenne a miniszterelnök, nyolc hét múltán ő rendelkezik a képviselőházban háromnegyedes szavazattöbbséggel és ezzel tényleges diktatúrával, vajjon mi helyesen cselekedtünk-e, amikor kisebbségi blokkot alkottunk és népünket a legsúlyosabb harcok szomorú következményeinek tettük ki?

Vajjon a dantei sóhaj juthat-e ajkunkra, amikor elhatározásunk következményeképpen mandátumaink megfogyatkozását, véreink súlyos anyagi károsulását állapíthatjuk meg?

Nem és százszor nem! E sóhajunk indokolatlan volna! Mert nem adott boldogságot, sőt némi megnyugvást sem előbbi politikai magunktartása, mely a hatalom árnyékába szólitott.

A könnyebb szerrel való mandátumokhoz jutás még nem nemzeti boldogság, ha ezekkel a nemzet sérelmein segíteni nem lehet. Az, hogy 27 magyar foglalt helyet a törvényhozás két házában, hogy ezek ott szakszerű, kiűnően felépített beszédek mondhattak a kisebbségi részvénytársaságok fokozott ellenőrzéséről, a vasutasok nyelvhasználatáról, az iparosok és kereskedők szociális gondozásáról, az építkezési törvényről, a lakásrekvizitálásról, a békebeli osztrák-magyar állampapírok rendezéséről, az elbocsájtott magyar tisztviselőkről és nyugdíjasokról, vagy a bucuresti-i egyetemen felállítandó magyar tanszékéről, stb., ez ugyan nagyon szép és helyes, de vajjon ez az eredmény arányban az azzal az erkölcsi kárral, melyet a parlamentáris működés nekünk a külföld előtt hozott abban a beállításban, melyről az Averescu-kormány diplomáciája gondoskodni volt szives?

Egy kiválóságunkat érte az az öröm, hogy neves európai diplomáták meggratulálták, mert értesülésük szerint a magyar kisebbség helyzete Romániában már rendezést nyert, a kormány az összes sérelmeket orvosolta és így a magyar képviselők a kormányt támogathatják. Egy másiknak a külföldön azt kellett hallania: „örülünk, hogy Erdélyben a kisebbségek helyzete annyira megjavult, hogy

a volt magyar külügyminiszter is oda visszakivánczolt, a magyar képviselők pedig támogatják a kormányt”. Egy harmadik barátunk azzal tért vissza külföldi utjáról, hogy a Népszövetség köreiben nagy elismeréssel vannak az Averescu-kormány iránt, mert amióta ez vezeti az ország ügyeit, a kisebbségek részéről nem érkezett panasz Genfbe, mert a kisebbségi képviselőlet parlamentáris felszólalásaival orvosoltatja sérelmeit.

Vajjon szabad-e továbbra is az ilyen véleményeknek tápot adnunk, amikor 27 tagu parlamentáris képviselőtünk egy év alatt semmi, de semmi reális eredményt elérni nem tudott? Azt hisszük, nem árulunk el titkot, csak a napilapok közleményeit erősítjük meg, amikor közzé tesszük, mit ajánlottak a liberálisok a Magyar Pártnak a választások előtt a közös listán való szavazás esetére. Ugyanannyi mandátumot, mint amennyivel rendelkezett az előbbi országgyűlésen, ugyanazon a helyeken és sorrendben, de egyebet semmit.

A legtokéletesebb politikai vaksággal verte volna meg a Gondviselés a Magyar Párt vezetőit, ha emez ajánlat célzatát meg nem értik. Hogy ezzel önmagunk adjuk bizonyítékát annak, amit Petrescu Comnen berni követőnk hirdetett: a magyar egyházfjedelmek egyszerű hazugságokat tártak a külföld elé, hogy nem igazak a telepések sérelmei és a többi földbirtokoséi sem.

Ezekkel a listákkal örökre megsemmisítettük volna erkölcsi jogosultságunkat, hogy még egyszer a Nemzetek Szövetsége elé járulhassunk, hogy jajsavunkat a világ előtt hallassuk. Duca, aki most a belügyi tárcát vezeti, külügyminiszter korában a parlament színe előtt beismerte: jogilag kifogásolni nem

lehet Genfbe beadott panaszainkat. Amde mi hasznunk lenne a jogból, ha ehhez erkölcsi alapunk már nincsen? 27 mandátumért ezt az erkölcsi alapot lerontani a legnagyobb dőre-ség, sőt nemzeti bűn volna.

Amikor az Averescu-kormányal tárgyalunk a választási kartell ügyében, tudomásunkra hozták, a kormány könnyebben ad mandátumokat, mint elvi elhatározásokat. De mi akkor is az utóbbiakra fektettük a súlyt és az az okmány, amelyen Averescu tábornok neve ékeskedik, mindazon sérelmeinkre is orvoslást ígért, amelyeket a külföld előtt fölpanaszoltunk. Arról nem mi tehetünk, az nem a mi erkölcsi értékünket csorbitja, hogy a tábornok-aláírta papír, egy darab rongy maradt, melyet alantasai és környezete komolyan nem vettek.

De ilyen tapasztalatok után és a főt ir-tak tisztánlátásával azt hiszem, el kellett fogadnunk Krenner Miklósnak azt a tanácsát, melyet ugyan nem a legutóbbi intéző-bizottsági ülésén, hanem a „Magyar Kisebbség” 1923. július 15-én megjelent számában adott: „Ne keresgéljünk tehát méltóságunk feladásával támogatók után, annál inkább fogadjuk szívesen, kik önként a belső igazság nemese kényszerre alatt közelednek”.

Nos, a belső igazság kényszere alatt közeledtek hozzánk népkisebbségi testvéreink. Velük kellett tehát kezdet fogjunk, hogy együtt vívjuk meg a harcot. Megvívjuk becsülettel és itt állunk most, mint Románia harmadik politikai pártja, megfogyva bár, de törve nem és tisztán lobogtatva az eszményi zászlót, melyen az egyetemes kisebbségi gondolat jelszavai állanak.

És mi úgy érezzük: In hoc signo vinces!

Királyi kézirat a kisebbségekről.

A parlament ünnepélyes megnyitásának nagy szenzációja. — Elkészült a megnyitó trónbeszéd. — Alakulóban az ellenzéki front. — A kormány felveszi a harcot a nemzeti-parasztpárttal.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A választások után kétségte-lenné vált, hogy Averescut és utána Stirbey herceget nem annyira a politikai ellenfelek, hanem elkerülhetetlen politikai kényszerűségek buktatták meg, azzal a hangsúlyozott ítélettel, hogy pártközi békére és a román belpolitika konszolidálására van szükség. Ez volt a jelszó a választások előtt és maradt utána is, anélkül azonban, hogy erre még csak messzebbi időben is lehetne remény. Pártközi békét akart a liberálistpárt, amely kormányra is került, hogy ezt a programját keresztülvihesse, de ugyancsak ezt akarja a nemzeti-parasztpárt, a néppárt, Iorga és a belpolitikának minden egyes frakciója, azonban minden párt különféleképpen. Vagyis: a politikai helyzet képe ugyanaz, mint öt hónappal ezelőtt volt, csak a garnitúra változott. Most is visszás, széthúzó és zavaros a politikai élet, sehol biztos támpont, vagy egyetlen semleges sziget, ahol a pártközi béke galambjai leszállhatnának. Pedig Averescu óta a kormányok kötött marsrutával vették az ország vezetését s ennek a vállalt felelősségnek a tudatában követ el mindent Bratianu Ionel is, hogy a politikai helyzetet mindenáron realizálja. Szerencsétlenségére azonban a liberálistpárt tulontul nagy győzelemmel került ki a választásokból s ez a siker természetesen annyira féltékenyvé

tette a többi pártokat, hogy most még kevésbé akarnak hallani kollaborációról.

Kovácsolják az ellenzéki blokkot.

A politikai helyzet tehát kétségkívül új forduló előtt áll, helyesebben csak a jelen pillanat formálódik vissza a pár hónap előtti képhez, de azzal a különbséggel, hogy amíg Averescu ellen Bratianu Ionel szervezte meg az ellenzéket, most Maniu és Iorga fáradoznak egy szívós ellenzéki blokk összehozásán. Ha pedig számbavesszük a belpolitikában uralkodó ideges állapotot, ez a terv már nem is illuzórius, sőt egyenesen elkerülhetetlennek látszik. Most tehát minden Maniu Gyulának, vagyis a nemzeti-parasztpártnak az elhatározásától függ: résztvesz-e a párt a parlament megnyitásán, vagy nem. Ha nem, akkor már biztos, hogy a közös ellenzéki blokk létrejött s ebben az esetben Bratianu Ionel seinkre se számíthat, mint második kormányzó-pártra.

Iorga és Averescu közeledése a nemzeti-parasztpárthoz.

Az események idáig való fejlődésében különösen nagy része van Iorgának, aki mindent elkövet, hogy a nemzeti-parasztpárt maradjon távol a parlament megnyitó üléséről. Iorga a Neamul Romanesc című lapban nyílt felhívást is közölt ebben az értelemben Maniuhoz és Mihaileachehoz. Erre a felhívásra válaszol ma

a Románia, amely biztos forrásból úgy értesült, hogy a nemzeti-parasztpárt állítólag már is elhatározta volna, hogy a megnyitó ülésen nem vesz részt, azonban a későbbi ülések során szóvá teszi a sérelmeket és közölni fogja módosult pártprogramját. Ezt a magatartást élenként helyesli az Indreptarea, amely tudvaleg a néppárt hivatalos lapja. A lap szerint a párt végrehajtó ülésén Averescu elismerőleg nyilatkozott a nemzeti-parasztpárt jelleméről és örömmel fogadta Maniueknak a választásokon elért eredményeit. Politikai körökben ezt a kijelentést oda magyarázzák, hogy a tábornok közeledést kísérelt meg a nemzeti-parasztpárthoz, hogy az összes ellenzéki pártok bevonásával liberális-ellenes frontot létesítsen.

A néppárt Averescu tábornok ellen.

A néppárt végrehajtóbizottsági ülésén törtétekről egyébként a Viitorul azt az értesülést szerezte, hogy az ülésen erős kifakadások történtek Averescu személye ellen s állítólag a bizottsági tagok háromnegyedrészre követelték, hogy Averescu mondjon le a párt vezetéséről, majd hosszas kapacitálás után az a nézet alakult ki, hogy a párt reputációjának megvédése érdekében olvadjon össze a nemzeti-parasztpárttal. A lap ezt az utóbbi feltevést valószínűnek is tartja, annál is inkább, mert úgy Maniu, mint Iorga a változott helyzetre való tekintettel szimpátiával viseltetnek a néppárt iránt. A Cuvantul szerint különben Maniu a kormány állítólagos újabb ajánlatáról elterjedt hírekre vonatkozólag kijelentette, hogy az ugyan nem történt meg, de hasztalan kísérlet is lenne, mert a nemzeti-parasztpárt semmilyen szín alatt nem hajlandó feladni függetlenségét, különösen akkor nem, ha ez csak hátrányára szolgálna.

Nem változik a kormány összetétele.

Mindezek tudatában a kormány elhatározta, hogy felveszi a harcot az ellenzékkel szemben s törekvéseinek minden körülmények között érvényt fog szerezni. Hogy pedig a kormány helyzetét annál is biztosabbá tegyék, hivatalos helyről most megcáfoiták a kormány átalakításáról szóló híreket és a kormánypartban a leghatározottabban állítják, hogy szó sem lehet Stelian Popescu, Argetoianu, vagy Lupu távozásáról. A kormány különben is már a legközelebbi napokban megkezdi általános programjának megvalósítását és elsősorban a pénzügyi program végrehajtására kerül sor. Érdekes, hogy a megnyitó után nem napolják azt el, hanem délután két órakor érdemleges ülést tart a kamara, amelyen megalkotják az ideiglenes bizottságokat és nyomban megkezdik a mandátumok igazolását. A parlament megnyitó ülésének ünnepélyes programját különben a következőképpen állították össze:

A parlament ünnepélyes megnyitása.

Délelőtt 11 órakor Te Deum a patriarchatus templomában, amelyen megjelennek a kormány, a törvényhozás mindkét házának tagjai, a legfelsőbb semmitőszék, a törvényhozó bizottságok, a legfelsőbb könyvelési szék, az Akadémia tagjai, a legfelsőbb közigazgatási bizottság vezetői, az egyetemi tanárok kara, a kereskedelmi akadémia és az Ateneu vezetői, az ügyvédi kamara, a legfelsőbb műszaki bizottság tagjai, a vizrajzi hivatal vezetői, Bucaresti főváros polgármesterei, a kereskedelmi és iparkamarák küldöttsége, valamint a katonai és polgári hivatalok főnökei. A Te Deum után feltizenkettőkor megnyitják a parlament ülést, amelyen a kormány, valamint a két törvényhozás tagjai együttesen vesznek részt. A diplomácia tagjai, a felsőbb államhivatalok és a társadalmi élet reprezentánsai a számukra kijelölt tribünökon foglalnak helyet. Pontban 12 órakor Bratianu Ionel kormányelnök felolvassa a parlament rendkívüli ülészakát elrendelő királyi kéziratot, amely után nyomban megkezdik a felirati vitát.

A kormány hatalmas munkaprogramja.

Már délelőtt a kormány tagjai Bratianu Ionel elnökletével minisztertanácsot tartottak, amelyen elsősorban a trónbeszéd szövegét ál-

lapították meg, majd a pénzügyi helyzetet vizsgálták meg, kapcsolatban a költségvetési felesleggel és a tisztviselők fizetésrendezési törvényével. Konstatálták, hogy az előző kormány által bejelentett költségvetési felesleg teljesen kimerült és így újabb összegek kiutalása nem lehetséges. A tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozólag megállapították, hogy minden lehető el fognak követni, hogy a tisztviselői pótdíjak folyósítása ugyanolyan mértékben történjen, mint az előző kormány alatt. Elhatározta a minisztertanács, hogy törvényjavaslatot fognak benyújtani a Carofil-féle törvények módosítására és az érvényben levő CFR. törvényre vonatkozólag.

Ezer ember pusztult el Palesztinában.

A szentföldi földrengés megdöbbentő nagy arányai. — Összeomlás fenyegeti a jeruzsálemi héber egyetemet.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Jeruzsálemből jelentik: A jeruzsálemi földrengés katasztrófája sokkal nagyobb, mint ahogyan az első jelentések mondták. A cionista kolonizáció sokéves munkáját döntötte romba a természeti csapás és a halottak száma a jelentések szerint, felülmúlja az ezret. Egyedül Transjordániában több mint 800 ember vesztette életét. Magában Jeruzsálemben is borzalmas pusztítást végzett a földrengés, amelynek nyomán három és négyemeletes házak omlottak kártyavárként össze. Az ismert Omar me-

A királyi kézirat külön megemlékezik a kisebbségekről.

Liberális körökben tudni vélik, hogy a trónbeszéd, amelynek végleges szövegét a mai minisztertanács állapította meg, többek között részletesen fog foglalkozni a kisebbségi kérdéssel is. Ha a hír valóban bizonyul, úgy ez lesz az első alkalom, amikor ennél az ünnepélyes aktusnál a kisebbségi kérdés is szóba kerül. A liberális hírforrás ezenkívül azt is állítja, hogy ez a megemlékezés a kisebbségekre kellemesen fog hatni, mert rokonszenvesen fogja tárgyalni azt a nagyjelentőségű kérdést, amelynek végleges megoldását is kitűzésbe helyezi.

cset is megrongálódott. A kárt itt körülbelül negyedmillió fontra becsülik. A városban és Hebronban ugyszólván egyetlen ház sem maradt épen. Nabus, amely Jeruzsálemtől negyven kilométernyire fekszik, teljesen romokban hever. A lakosság rémülten menekül a sújtott vidékről. A hatóságok hivatalos összeállítása szerint Jeruzsálemben 147 halott, 454 sebesült, Sichen városban 25 halott, 250 sebesült, Lud város 30 halott, 60 sebesültet veszített. A jeruzsálemi héber egyetem összeomlással fenyeget.

Harcok egy hatszázmilliárdos örökség körül.

Ellentétek Zichy Tivadar gróf örökösei között. — A magyar állam nem kap meg egy nagyértékű gyűjteményt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A most elhunyt gróf Zichy Tivadar hatszázmilliárdot reprezentáló óriási öröksége teljes rendezettségben maradt utána. Az elhunyt gróf a Zichy-család szeniora volt és így a negyvenezer holdas hitbizományi birtok is őt vette. A hitbizomány tulajdoni részében csehszlovákiai birtokokból állott. A csehszlovák kormány, mikor Csehszlovákiában megalkották a hitbizományok megszüntetéséről szóló törvényt, az elé az alternatíva elé állította gróf Zichy Tivadart és a Zichy-család tagjait, hogy vagy egyezsége lépnek és akkor ezt az egyezséget a csehszlovák kormány jóváhagyja, vagy nem és akkor a csehszlovák birtokhivatal rendelkezik az egész birtokkal. A Zichy-család természetesen az előbbi megoldást választotta és gróf Zichy Tivadar, továbbá gróf Zichy János hitbizományi gondnok és a Zichy-család két másik idősebb tagja részvételével családi tanácskozást tartott, amely határozott a hitbizományi birtok felosztásáról. A negyvenezer hold kiterjedésű ingatlanokat öt részre osztották el.

Az értékben legnagyobb rész gróf Keglevich Istvánné, született gróf Zichy Kláráné, aki egyfelől a legértékesebb nyolcezer hold hitbizományi birtokot kapta, az övé lett azonkívül Zichy Tivadar magánvagyonából a nagylétei uradalom és Budapesten a Vas-utca 6. szám alatt lévő gyönyörű lakás minden műkincsével együtt. Gróf Zichy István részét a családi szeniorok tanácsa ama kötelezettséggel terhelte meg, hogy három millió cseh koronával családi alapítványt létesítsen a család szegényebb sorsu tagjainak állandó támogatására.

Az egyezségnek Zichy Tivadar barátnéjára, Schaad Karolinra és leányára vonatkozó részét az új birtokok nem teljesítették. Ere hosszú, izgalmakban bővelkedő pereskedés indult meg a Zichyek között, melynek egyik következménye Zichy Tivadar gondnokság alá helyezése. Később azonban a család megegyezett Schaadnéval. Az egyezség lényege az volt, hogy a hitbizományi egyezség érintetlen épségben megmarad. Schaadné pedig gróf Zichy Tivadar magánvagyonából, a Nagyváradi és Nagylétei között levő hétezer holdas birtok eladásából elégitették ki, amelyre való öröklési igényükről az új hitbizományi birtokokosok lemondtak. Schaad Karolin mindazt megkapta,

amire gróf Zichy Tivadar őket juttatni akarta. Az övék lett a többi közt a bécsi lakás is, továbbá a sok ékszer, amit gróf Zichy Tivadar nekik adományozott.

Ugyanakkor átadták gróf Keglevich Istvánné, született gróf Zichy Klárának Zichy Tivadar Vas-utca 6. szám alatt levő lakását, amelynek berendezését a szakértők harminchért milliárd koronára becsülték. Ezt az ajándékozást gróf Zichy Tivadarnak az a kikötése terhelte, hogy a lakásban levő és óriási értéket képviselő metszetgyűjteményt az új tulajdonos gróf Zichy Tivadar adományaként a Szépművészeti Múzeumnak köteles kiadni.

Gróf Keglevich Istvánné most azzal a feltétellel ajánlotta fel a metszetgyűjteményt gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszternek, hogy az 1919. évi végrendelet alapján és a később létrejött egyezség értelmében, amely szerinte kifejezetten fenntartotta a végrendelet módozatait a metszetgyűjtemény átadására vonatkozóan is, fizesse ki helyette az ajándékozási szerződés illetékeit.

A kultuszminiszterium eddig az ideig nem fizette ki a mintegy kétmilliárdot kitevő illetékeket, mert az az álláspontja, hogy ez a pénz sem jogi, sem méltányossági alapon nem illet meg a grófnét többé, de nem mondhatja azt a sajtójának a Szépművészeti Múzeum sem, mindaddig, míg gróf Keglevich Istvánné és a kultuszminiszterium között valami megállapodás létre nem jön.

— A vasúti szállítások bélyegilletéke. Az új bélyegtörvény életbeléptetése óta a vasúti szállításban fizetendő illetékek összege többször megváltozott. A pénzügyminiszterium mellett ugyanis egy speciális központi bizottság működik, amely a bélyegtörvény rendelkezései alapján állandóan módosító intézkedéseket közöl a CFR vezérigazgatójával. Legutóbb a bizottság 20 lej illetéket állapított meg minden fuvarlevél után, amelyet 10 tonna vagon után állítottak ki. Ha tehát a vagon befogadóképessége 20 tonna, a fuvarlevél bélyegilletéke 40 lej. De ha a vagon csak 15 tonnát tartalmaz, úgy a fuvarlevélre 25 lejes bélyeg ragasztandó. A bizottság egy másik határozata értelmében petróleumtermékek szállításakor minden 10.000 kg. után 20 lej illetéket kell leróni.

A Juhos-ügy legfrissebb szenzációja.

Bűnügyi zárlatot rendeltek el egy timisoarai ügyvéd vagyonaára.

(Arad, július 14.) A Juhos-ügy körüli szenzációk egyelőre elültek, egészen ma délelőttig, amikor is a timisoarai törvényszék elrendelte a bűnügyi zárlatot dr. Schimmerling Armin timisoarai ügyvéd ellen. Ma Aradra érkezett Gedeon Imre, aki igen érdekes nyilatkozatot tett a Juhos-ügygyel kapcsolatban.

— A Juhos-ügy — mondotta Gedeon Imre — nem halt meg, csak alszik. Egyelőre az a legújabb fejleménye, hogy az Aradi Közlöny multkorai cikkének a hatása alatt elrendelték a

bűnügyi zárlatot dr. Schimmerling vagyonaára s most jönnek a továbbiak. A Juhos-ügy nem-sokára mindenki előtt tisztán fog állani, mert néhány héten belül nagyszabású röpiratban fogom ismertetni a Juhos-ügy előzményeit, hátterét és egyes fázisait. Kijelentem, hogy a röpirat felül fogja múlni a legkomplikáltabb bűnügyi regény érdekességét is.

Érdekeltek körökben mindenesetre érdeklődéssel várják a beígért szenzációs röpiratot, amely világosságot fog vetni több olyan kérdésre is, amely ezideig homályban maradt.

Barth Lulu meghalt.

A világ leghíresebb autogram-gyűjtője elhunyt Bécsben. — Hivatalos átirat Arad városához. — Hogyan lett az aradi szabómestertől híres autogramgyűjtő.

(Arad, július 14.) Ma délelőtt hivatalos átirat érkezett Bécsből, a XIII. kerület előjáróságától az aradi anyakönyvi hivatalhoz, amely azt tartalmazta, hogy Barth Lajos aradi újságíró 65 éves korában ott meghalt és a Zentralfriedhofban helyezték örök nyugalomra. Egészen egyedülálló, páratlan ember elmúltáról ad hírt ez a száraz, hivatalos átirat és ép ezért nem lesz érdektelen, ha pár sorral visszakalandozunk a multba és megkíséreljük magunk elé idézni ennek az igazán érdekes embernek különös, szeszélyes pályafutását, aki korának legnagyobb globe-trottere és egyszermind a világ leghíresebb autogramgyűjtője volt, akinek alakja még bizonyára nem mosódott el az aradiak emlékezetében. Mert hiszen aradi ember volt Barth Lajos, vagy jobban mondva Barth Lulu. Itt élt, ebben a csendes marosparti városban, szabóüzlete pedig a mostani Paris szalón helyén csalogatta be az akkor még jö-penzü kuncsaftokat.

Egy szép napon aztán Barth Lajos, hogy úgy mondjam, szüknek találta a vidéki kereteket — az üzlet sem ment valami jól — nekivágott a nagyvilágnak és vagy harminc évvel ezelőtt már jó előre lefőzte az összes utána jövő világjárókat. Kalandozásai és kóborlásai közben pedig összeállította egy könyvben a világ legértékesebb és legnagyobb autogramgyűjteményét és ennek a könyvnek a „The World” címet adta, amely csakhamar világhírnévre tett szert.

Pierpont Morgan, a közismert amerikai milliárdos, aki newyorki palotájában fogadta Barthot, 1913-ban 400.000 dollárt akart adni azért a könyvért. Az akkor már világhírű globe-trotter így felelt a szédítő ajánlatra:

— Legyen. De egy feltétellel...

Morgan összeráncolta a homlokát és azt kérdezte franciául:

— Quelle condition?

— Hogy mielőtt átadom a könyvet, százezer példányban sokszorosíthassam.

— Ha én 400.000 dollárt akarok adni egy könyvért — vágott közbe indulatosan Morgan — arról nem engedek másolatot készíteni. Hadd tudja a világ és hadd tudjam én is, hogy a világ legdrágább könyve kizárólag az én birtokomban van.

Barth hóna alá fogta könyvét és visszahajózott Európába. Akkortájt már ezer dollárokat kapott az amerikai lapoktól azért, hogy a fényképét közölhessék.

A könyv, a világhíres autogramgyűjtemény 1904. nyarán keletkezett. Barth ekkor Kissingenben, egy bajor fürdőhelyen együtt volt Menzel Adolffal, a világhírű festővel. Uttek egy padon és egyszerre egy elegáns grófnő lépett a padhoz és autogrammot kért az ag Menzeltől. A festő, aki híres nőgyűlölő volt, durván visszautasította a kérést, mire Barth nován azt kérte Menzeltől. És az öreg zsu-gori másnap vett 2 márkáért egy füzetet, teleírta, azóta világhírűvé vált sorokkal annak első oldalát és Barthnak ajándékozta. Ez volt a „The World” alapja és a könyv csakhamar vaskos kötetévé nőtt. Menzel után Suttner bárónő, Wagner Siegfried, Duse, Burmester, Stuck, Ellen Key, Vázsonyi, Schnitzler, Joachim, Anatole France, Saint-Saens, Zumbusch,

Sardou, Caruso írták be nevüket és emléksoraikat a „Világ”-ba, amely így tényleg páratlan könyv lett a maga nemében. A legkiválóbb festők illusztrációkat rajzoltak bele, világhíres költők versekkel tették halhatatlanná és Európa csaknem valamennyi uralkodója is beleírta nevét, hogy Togo japán admirálistól, Amundsenről és — Csulalongkornról a sziam királyról se feledkezzünk meg. Valami ez-er autogram volt ebben a könyvben és bizony nem egynek megszerzése meglehetősen nehézségekbe került. Legkörülményesebb volt Vilmos német császár kézjegyének beiktatása.

Barth 1911-ben Korfuba utazott, mivel ott pihent a német uralkodó. Berlinben ugyanis képtelen volt hozzájutni. Sokáig tartott, míg a császár elé került és előadta kérését. Vilmos császár így felelt:

— Kérését nem teljesíthetem, mert aláírást csak barátainknak adom.

— Felsőleges uram — hajolt meg Barth — felséged barátja az én királyom I. Ferenc József megajándékozott legfelsőbb kéziratával. Kegyeskedjék megtekinteni.

A császár meglepetve látta a könyvben Ferenc József aláírását és jelmondatát: „Viribus unitis”. Aztán franciául így szólt hadsegédéhez:

— Az aláírás eredetinek látszik.

Majd megint Barthoz fordult és azt mondta, hogy keresse fel este 6-kor. Ekkor meg is kapta az aláírást. A német császár ugyanis közben sürgönyileg megkérdezte a bécsi udvart, vajjon Ferenc József aláírása tényleg valódi-e. Miután Bécsből hitelesítették a királyi autogrammot, ő is aláírta nevét a „Világ”-ba.

A híres könyvet egy alkalommal mulatás közben egy könnyelmű kötelezvény aláírása révén potom áron elvették Barth-tól, de ő visszaperelte kincsét és a ládányi vastagságu gyűjtemény ismét visszakerült birtokába, hogy aztán jó, megfelelő áron értékesíthesse.

A nagy globe-trotter most már csendes ember és elszerénykedik örökre a bécsi Zentralfriedhofban, de a „Világ”, az ő csodálatos Worldja él, míg csak ember lesz a földön és halhatatlan névvel jutalmazza meg létrehozóját, Barth Lulut, az egykori aradi szabómestert.

Fény Ernő.

— Chamberlain a Népszövetségért. Londonból jelentik: Chamberlain a City bankettjén, tegnap este, sikraszállt a Népszövetség mellett. Kijelentette, reméli, hogy a Népszövetség hamarosan döntő jogot nyer bizonyos nemzetközi ügyek elintézésében és aggódik, ha bizonyos, nem higgadt politikai személyiségek, a Népszövetséget a maguk javára akarják erőszakosan felhasználni. Ezzel eltántorítanak ezt az intézményt eredeti rendeltetésétől. Jelenleg a Népszövetség ülésén olyan kérdéseket tárgyalnak, amelyekről néhány évvel ezelőtt még hallani sem akartak. Hinni kell abban, hogy csak úgy gyarapíthatják ennek az intézménynek a tekintélyét, ha az megfelelő rendeltetésének. A hosszú tapasztalatok alapján a Népszövetség megszerzi majd a létjogosultságot biztosító szükséges rugalmasságot.

Jó reggelt
Széppé varázsol

ELIDA

ARCKRÉM

Matt, testszinű krém. Minden órában használható, hatásos, nem látszik meg.

Nem fénylik, nem zsiroz, nem tapad.

A bőrnek alabástromszerű tompa árnyalatot ad. — sok megcsodált arcból rejtélye.

Elida arckrém óralappal
sznos mindig, de legjobb nappal!

Merénylet

egy elmebeteg aradi leány ellen.

Két elvetemedett legény embertelen büne.

(Arad, július 14.) Elvetemedett, emberi érzéseiből kivetkőzött két legény bestiális merénylete foglalkoztatja az aradi államrendőrséget. Tetézi a legények bűnét az a körülmény, hogy áldozatuk szerencsétlen, magával tehetetlen elmebeteg leány volt, akinek szellemi korlátoltságát használták ki az elvetemült merénylők és tették az amugy is szerencsétlen leányt még inkább a sors mostoha gyermekévé. Az előzményekhez tartozik az, hogy — a mint lapunk mai száma jelentést is adott róla — a tegnapi napon megjelent az aradi rendőrségen K. F. Strada Budai Deleanu (Csokónai-ucca) 29. szám alatti lakos és elmondta, hogy huga K. T. 20 éves elmebeteg leány kedden egy őrizetlen pillanatban kivonta magát a családi ellenőrzés alól és eltűnt hazulról. A rendőrség a közölt személyleírás alapján széleskörű nyomozást tett folyamatba, de mielőtt a vizsgálat eredményre vezetett volna, a mai napon megint megjelent a rendőrségen K. F. és előadta, hogy huga másfél napos távollét után igen tépett, rendetlen ruházatban megke-rült.

A leány kusza elbeszélése nyomán az iparos elmondta, hogy amint huga kóborlása közepette a huszárkaszárnya közelébe ért, ott két legény fölismerve elmebeli fogyatékos-ságát, becsalta egy közelben levő házba a gyanutlan leányt és ott mindketten merényletet követtek el ellene, sőt azután egy napig nem is engedték szabadon és a leány csak ma tért haza övéhez. A rendőrség most már a két legény ellen indított nyomozást és Detesán János, a IV. kerületi rendőrség parancsnoka, valamint Seniuta rendőrkomiszárius a szerencsétlen leánnyal fölkeresték a tett helyszínét, illetve a házat és a szobát, sőt a leány két merénylőjét is határozottan felismerte, akiket a rendőrség letartóztatásba helyezett. Az orvosi vizsgálat megállapította a bűntényt és a rendőrség most az irányban terjesztette ki a nyomozást, vajjon a leány elleni merényletben csak a két gyanúsított legény vett-e részt avagy még többnek is terheli lelkiismeretét a súlyos bűn.

Dupla széles schweici opál minden színben 85.— lej
Vándor divatruházban
 Str. METIANU.

Sikkasztott

egy aradi biztosító timisoarai főgynöke

Bűnvádi feljelentés az aradi Agronomul biztosító-intézet timisoarai főgynöke ellen. — Közel félmillió hiányt fedeztek fel az intézetnél.

(Arad, július 14.) Már hirt adtunk arról az érdekes feljelentésről, amelyet három héttel ezelőtt az aradi Agronomul biztosító-társaság tett a timisoarai rendőrprefektúra bűnügyi osztályán Várady Aladár timisoarai főgynöke ellen. A feljelentés szerint a biztosító-társaság igazgatója június 14-én helyszíni vizsgálatot tartott Várady-nál és ekkor kiderült egy 270.000 leies elszámolási hiány. Kiderült továbbá az is, hogy Várady nem vezetett rendes könyvelést s így nehezen voltak megállapíthatók az egyes elszámolási tételek.

A rendőrség a feljelentésre utasította az Agronomul-t, hogy a hiányzó tételekről készítse nek részletes kimutatást. Ennek a terminusa tegnap járt le és a biztosító-társaság kimutatásából kitűnik, hogy az elszámolási hiány sokkalta nagyobb, mint először hitték, mert a mérleg szerint 495.592 leire rug az az összeg, mellyel Várady nem tud elszámolni.

Várady Aladár a kihallgatások során beismerte a hiányt és védekezésül azt hozta fel, hogy nagy rezsivel dolgozott, amely sok pénzt emésztett fel, továbbá a biztosítási üzletek jutaléka fejében nagyobb összegeket használt fel abban a reményben, hogy későbbi elszámolások után ugyis neki jár majd ez az összeg. A rendőrség az íratokat további intézkedés végett az ügyészséghez tette át.

A kémnő tragédiája.

Egy orvos özvegyének titokzatos halála a román-lengyel határon.

(Az Aradi Közlöny satmari tudósítójának távirata.) Tegnap délelőtt a román-lengyel határon levő Zenir-havas közelében egy már oszló női hullára bukkantak a környékbeli pásztorok. Megindult a vizsgálat, mely megállapította, hogy a hulla Steiger Mária, állítólag nagybocskói illetőségű hirhedt kalandornővel azonos. Megállapítást nyert, hogy Steiger Mária meggyilkolták: testén több késszurás nyoma volt látható.

Tudósítónk jelentése szerint megállapíthatóan bizonyos, hogy Steiger Mária politikai gyilkosságnak esett áldozatul. A meggyilkolt nő felesége volt egy máramaroszi orosznak, aki a háboru első évében elesett a harcúterén. Az özvegy a háboru alatt kémszolgálatokat végzett, az oroszokat informálta az osztrák-magyar hadsereg tervéről. A háboru után Steiger Mária Lengyelországban Oroszország javára Oroszországban pedig Lengyelország javára végzett kémszolgálatot. Több, mint valószínű, hogy Oroszországban tudomást szereztek Steiger Mária munkájáról s hogy végezzenek vele, megbízást adtak valamelyik orosz ügynöknek a gyilkosságra.

A holttestet a lengyel hatóságok Kolomea városába szállították. A vizsgálat tovább folyik.

Mozi.

CINEMA MALUL MORESULUI MOZGO

MA:

színdarab legnagyobb és legszebb címje

DAGFIN.

A főszerepben: PAUL WEGENER, MARCELLA ALBINI és PAUL RICHTER.

Monopol Filmozentra TIMIȘOARA.

Bukás előtt Ausztria pénzfejedelme.

Megingott Sieghardt Rudolf bankelnöki pozíciója. — Oriási bukásból rázkódtatják meg az osztrák közgazdasági életet.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Bécs ma két névtől hangos, az egyik Neurath, a másik Warchalovszky. Mindkettő ausztrialszerre ismert nagy cég, amelyeknek bukása nemcsak egész Ausztriát hozta izgalomba, hanem az angol pénzügyet is élénken foglalkoztatta. A Warchalovszky-cég a háboru miatt tünt fel, amikor motor, lőszer, hadikonyha és hadifelszerelések gyártásával foglalkozott. Később új vállalatokat kapcsolt magához s ekkor a Stég szerezte meg a nagyvállalat részvény többségét. Az utóbbi hónapokban azonban már állandó deficitel dolgoztak, úgy, hogy az 1926-os mérlegükben 4 millió schillinges alap-tőke mellett 2 és félmillió schillinges veszteséget mutattak ki. A részvények ekkor a feleárra estek le. Emellett maga a Stég is egymásután csinálta a rossz üzleteket, úgy, hogy a Staatsbahn kurzusa is lement 50 schillingről 30-ra.

A Warchalovszky-ügyet komplikálja az, hogy a gyárat a Bodencreditanstalt patronizálja és elnöke dr. Sieghardt Rudolf maga exponálta magát a gyár érdekében. Ezért a bukással kapcsolatban valószínű, hogy dr. Sieghardt-nak távoznia kell a bank éléről.

A Neurath-ügy körül is nagy botrány van,

amely az angol pénzügyet is foglalkoztatja. A cég külföldi hitelezői, különösen az angolok feszült viszonyba kerültek az osztrák bankokkal, amelyeket azzal vádolnak, hogy saját követeléseiket első helyen tábláztatták be, ugyanakkor, amikor az ő információik alapján nyújtottak a cégnek olyan nagyarányú hitelt. A Schröder-bankház alelnöke néhány nap múlva maga is Bécsbe jön, hogy tárgyaljon az osztrák bankokkal és bizonyos, hogy az osztrák bankok kénytelenek lesznek némi engedelményt tenni, mivel nem engedhetik meg maguknak, hogy ellentétbe kerüljenek a nagy angol bankkal. Az angoloknak állítólag az a szándékuk, hogy nemzetközi, angol, osztrák és svájci pénzemberekből álló döntőbírósgot hívnak egybe ez ügyben és annak döntése megfélembre lehetetlen lesz. A Neurath-cégnek 30 millió passzívával szemben 22 millió aktívája van, amelyet nagyrészt azonban az osztrák bankok biztosítottak maguknak. A pénzügyi feszült helyzete a Neurath-ügy következtében még inkább növekszik és a külföldi pénzforgások rendkívül óvatosak lettek, ami miatt Ausztria nem tudja az osztrák közgazdasági élet zavartalan működéséhez szükséges pénzt előteremteni.

Letartóztattak egy egyetemi professzort

Hamis esküvel vádolják a iasi-i egyetem egy tanárát.

(Az Aradi Közlöny iasi-i tudósítójának távirata.) Napokkal ezelőtt hirt adtunk róla, hogy G. Pascu iasi-i egyetemi tanár ellen hamis eskü címén feljelentést tett vadházastársa, aki legutóbb gyermekváltási pert indított a tanár ellen, mire Pascu a törvényszéken esküt tett arra, hogy sohasem volt viszonya a felperes nővel. Miután az illető hölgy az ügyészségen több tanuval — köztük a tanár egy-két jóbarátjával — igazolni tudta állításait és pedig azt, hogy a tanárral három éven keresztül közös háztartásban

élt s a tanár barátai előtt több ízben említette is, hogy kedvesének legközelebbi gyermeke születik, akinek ő az apja, az ügyészség Pascu tanár nyomomban letartóztatását rendelte el, ami ma délelőtt meg is történt. Az eset híre nagy meglepetést keltett az egyetemi város életében s megnyugvással fogadták a közoktatásügyi miniszternek még a délután folyamán érkezett távirati rendelkezését, amely szerint Pascu egyetemi tanárt a bűnügyi vizsgálat lefolytatásáig állásától felfüggeszti.

A megnagyított fénykép különös kalandja.

Az elcsereit fotográfia családi háborúságot idézett elő. — Szokatlan átírat érkezett az aradi rendőrséghez.

(Arad, július 14.) A rendőri intézmény fejlődésével sokféle szerepe van manapság az államrendőrségnek, azonban eddig aligha kérétek még fel olyan ügy tisztázására, mint épen ma délelőtt. Az aradi államrendőrséghez ma délelőtt átírat érkezett a Sannicolaumare (Nagyszentmiklós) községbeli csendőrségtől. Az átírat egy rendkívül csinos, román parasztruhás nőt ábrázoló hatalmas fényképet mellékeltek és megállapítható volt, hogy az átvevő tisztviselők között sokkal nagyobb érdeklődést keltett a fénykép, mint az átírat, amelyből pedig igen érdekes történetet lehetett kibogozni...

Egy nagyszentmiklói gazda, nevét kötelel diszkrécióból nem árulhatjuk el, saját magáról, fényképnagyítást rendelt meg Braun Bernát aradi festőnél, aki szabályszerűen el is küldte a megrendelt képet. Az elkészítés és a szállítás között azonban valami tévedés történt, mert mire a fénykép Sannicolaumara érkezett, csinos nővé változott át. Hogy közvetlenül a kép megérkezése után mi történhetett, azt az átírat csak homályosan említi meg, kevés fantáziával azonban ki lehet pótolni a jelentés hiányait. Arról van tudniillik szó, hogy a kép átvételénél történetesen jelen volt a megrendelő gazda hites felesége is, aki természetesen nagy meglepetéssel vette tudomásul, hogy férje egy csinos nő nagyított fényképét kapja, jókora számlával súlyosbítva. Az általános elképedés után is történhetett valami, mert a gazda bizony nagyon sietett magát tisztázni és ecéliből felkereste a sannicolaumarei (nagyszentmiklói) csendőrséget és jelentést tett a női fénykép megérkezéséről és az azt követő bonvadál-

makról. Az esetről a csendőrség felvette a jegyzőkönyvet, majd a hivatalos aktává változott fényképet egy átírat kíséretében Aradra indította az aradi államrendőrséghez, amelyet felkért arra, hogy tisztázza a tévedést.

Ennyi vehető ki a szűkszavú jelentésből, amelyet mosolyogva forgattak az aradi rendőrségen. Azonban ha már hivatalos uton érkezett, az átíratot és a csinos nőt beiktatták a többi akta közé és most felcitolják Braun Bernátot, tisztázza a tévedést és ezzel egyidejűleg tisztázza a sannicolaumarei (nagyszentmiklói) gazda hitvesi becsületén esett foltot azzal, hogy küldje most el a megrendelt fényképet. A csinos női fénykép pedig jogos gazdájához kerül vissza, aki valószínűleg nem is sejtí, milyen viszontagságokon és kalandokon ment keresztül a fényképe és milyen bonnyodalmakat okozott a kis temesmegyei községben... (m. r.)

— Japán a tengeri fegyverkezés korlátozására törekszik. Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség megkérdezte Genfben Suaburít, a leszerelési konferencia japán delegátusainak vezetőjét, mi a véleménye e konferenciáról. A japán delegátus ki-lentette, hogy Japán továbbra is a tengeri fegyverkezés korlátozására törekszik és becsületes szándékkal jött Genfbe, tehát lehetetlen, hogy megnagyobbított hajóépítkezési programmal térjen haza. Japánnak semmi kifogása nincsen az ellen, ha Nagybritánia és Amerika megegyeznek, de ha a megegyezés Japánt fokozottabb hajóépítkezésre kényszerítené, nem egyezik bele. Japán még mindig reménykedik az általános megegyezésben.

100 cmtr. széles Eponge kelme divatminták-
kal, frottir köppenynék is alkalmas 49 L.-től

Vándor-nál

Hónapokig dolgoznak az új vámtarifán.

Sok időt fog igénybe venni az új vámtarifa elkészítése. — A napokban nevezik ki az előkészítő bizottság tagjait.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A vámtarifa revíziós munkálatait most egy szűkebbkörű bizottság intézi, Dem. Gheorghiu pénzügyminiszteriumi tanácsos elnökletével. A pénzügyminiszter a legközelebbi napokban rendeletet tesz közzé, amelyben a vámtarifa revíziójának szabályait állapítja meg és az előkészítőbizottság tagjait fogja kinevezni. Az új tarifa tekintettel lesz a kereskedelmi szerződésekre, valamint általános vámokat fog alkalmazni. A munkálatoknál egyaránt figyelembe veszik a megelőző vámtarifáknál összegyűjtött és az újonnan begyűjtendő adatokat.

Az előkészítőbizottság tagjainak száma meg fogja haladni a huszonötöt. A bizottság elnöke a pénzügyminiszter, vagy annak helyettese lesz. A bizottság határozatait a pénzügyminiszter hozzájárulása után törvényjavaslat formájában terjesztik a parlament elé. Lapjelentések szerint a vámtarifa megalkotása hosszú hónapokat fog igénybevenni.

Meghalt a német kincstár családja

Kutisker Iván bankárt hirtelen támadt tüdővérzés ölte meg a fogházban.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Kutisker Iván bankár, aki milliárdokkal károsította meg a német államkincstárt, ma délelőtt egy hirtelen támadt tüdővérzésben meghalt. Kutiskert azzal vádolják, — mint ismeretes — hogy összejátszott a konjunktúra éve alatt Hoefle postaügyi miniszterrel és milliárdokkal károsította meg a német államkincstárt. Kutisker kétesértékű vállalkozásaihoz megszerezte a postaügyi miniszterium hozzájárulásait s így a német birodalom anyagi forrásai felett rendelkezett, amivel hihetetlen vagyont szerzett aránylag rövid idő alatt. A konjunktúra megfordulásával azonban mindene eluszott, sőt bűnvádi eljárás is indult ellene és ennek során Hoefle is gyanuba került. A volt miniszter éppen vallomástétele napja előtt hirtelen meghalt és akkoriban sokan suttozták, hogy halála nem volt természetes. A vizsgálat azonban semmit sem tudott erről kideríteni és most — ugyanolyan hirtelenül — meghalt az egykor szennyázó ügy másik szereplője is. a moabiti fogház rabkórházában.

A milliomos hadifogoly kalváriája.

A hadbíróóság felmentett egy szökéssel vádolt dugszádag földbirtokost.

(Az Aradi Közlöny chisinaui tudósítójának távirata.) A chisinaui hadbíróóság három napig tartó izgalmas főtárgyalás után ma meghozta ítéletét Panait Farmaki multimilliomos, cernavodai földbirtokos ügyében, akit az ellene emelt katonaszökési vád alól bizonyítékok hiányában felmentettek. Farmaki, aki a 3-ik hadtestnél szolgált a háború alatt — az ügyészi vádirat szerint — 1917. márciusában átszökött az ellenséghez és csak 1921-ben tért vissza Romániába. Farmaki a főtárgyaláson tagadta a szökés vádját és több volt hadifogoly társával igazolta, hogy egy előretolt megfigyelő osztaggal akaratlanul került az ellenség kezébe, ahonnan azonban csak 1921-ben bocsátották szabadon, miután a berlini haditörvényszék két évi börtönrre ítélte, amiért a hadifogságból több ízben is megkísérelte a szökést s egy alkalommal már a francia határig eljutott. Az Universtul szerint Farmaki ellen annak idején politikai bosszúból tettek feljelentést s a dugszádag földbirtokos közel egy esztendőig volt vizsgálat fogságban, míg ma aztán kiderült ártatlansága és ügye felmentéssel végződött.

Megválasztották Arad megye községtanácsi szenátorát.

Ispravnic Sever dr. tulnyomó többséggel győzött két ellenjelöltjével szemben

(Arad, július 14.) Ma tartották meg a községi tanácsok szenátorválasztását. A választás iránt nem túlságosan nagy érdeklődés nyilvánult meg és Arad megye 194 községének választott tanácsosai — mert csak ezek rendelkeztek választási jogosultsággal — meglehetősen gyéren keresték fel az urnát, hogy szavazatukat leadják. A választást három kerületben tartották meg: Aradon, a Piata Mihai Viteazul (Ferenc-téri) iskolában, ahol Pop Jenő törvényszéki bíró a választási elnök, Buteniben, ahol Erdős Mátyás járásbíró és Sirian, ahol Petrescu Senciuac járásbíró volt a választási elnök. A szavazás mindhárom kerületben ma reggel hét órakor kezdődött és a szavazás lezárása a törvény értelmében este nyolc órakor történt meg. A községtanácsok szenátorválasztásánál három jelölt küzdött egymással: a liberális-párt részéről dr. Ispravnic Sever, a nemzeti-parasztpárt részéről dr. Botioc Elek és a néppárt részéről Goldis László volt jelölve.

Aradon már jóval reggel hét óra előtt katonai kordon zárta el a szavazóhelyiséget, amelybe csak a választási igazolványokkal ellátott tanácsosok léphettek be. A szavazás

nem turnusunként történt, mint ahogyan az előző választásoknál, hanem az érkezők egyenkint mentek be és tették eleget szavazói kötelességüknek. Délig körülbelül 280-an szavaztak le és a délutáni órákban már csak elvétve jelentkezett egy-egy szavazó. Az esti órákban már senki sem jelentkezett, úgy, hogy nyolc órára nyugodtan kitűzhettk a zárlatot. Este nyolc órakor megkezdték a szavazatok összeszámolását. Este kilenc óra tájban már ki is hirdették az aradi eredményt, amely szerint a liberális jelölt 361, a nemzeti-parasztpárté 61, a néppárté 18 szavazatot kapott. A késő esti órákban befutottak a megyei körzetek eredményei is, amelyek szintén a liberális jelölt, dr. Ispravnic Sever fölényes győzelméről számolnak be. Sirian a liberális-párt jelöltje 442, a nemzeti-parasztpárté 34 és a néppárté 3 szavazatot kapott, míg Buteniben a liberális jelölt 399, a nemzeti-parasztpárté 38 és a néppárté 4 szavazatot kapott.

A végeredmény szerint dr. Ispravnic Sever 1202, dr. Botioc Elek 133 és Goldis László 25 szavazatot kapott és így a községi tanácsok arad megyei szenátora: dr. Ispravnic Sever lett.

Gázolt Petrescu-Comnen autója.

Automobil és bicikli karambolja Gyula közelében.

(Arad, július 14.) Mai számunkban hosszabb cikkben emlékeztünk meg arról, hogy Petrescu-Comnen meghatalmazott miniszter, Románia svájci követe, Bucurestibe való utaztában Aradon töltött egynéhány órát. Ma aztán budapesti tudósítónk egy elkésve érkezett távirata arról számol be, hogy a követ utját Magyarországon egy kellemetlen baleset zavarta meg Gyula közelében. A miniszter autójának légörvénye ugyanis fel-

borította Kandrella János gyulai bádogost, aki biciklin hajtott az autó előtt. A hatalmas gépkocsi azonnal megállt, de a fiatal ember esés közben mégis sérüléseket szenvedett. A sebesültet maga a miniszter részesítette első segélyben. Gyulán az orvos megállapította, hogy Kandrella csak könnyű zúzódásokat szenvedett. Felvették az esetről a jegyzőkönyvet, majd Petrescu-Comnen miniszter folytatta utját Arad felé.

Revízió alá veszik a Magyarországból Romániába érkező lapokat.

A magyar sportcsapatok kitiltása után — magyar színész- és kabaré-truppok sem jöhetnek be az országba.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kormány egyik legutóbbi rendeletével megtiltotta, hogy a magyarországi sportcsapatok vendégszerepelhessenek az országban. Eleinte úgy volt, hogy a már lekötött sportcsapatok még lejátszhatják a meccseket, azonban a magyarországi csapatok legutóbb már nem kapták meg az utazáshoz szükséges vizumokat és így a beígért sport-vesztégyár már végérvényesen mondható. A sportcsapatoknak az országból való kitiltása ugylátszik előre megállapított kormányintenció szerint történik és a sportcsapatok kitiltását rövidesen követni fogja egy újabb intézkedés, mely a magyarországi színészek, kabaré művészek romániai szereplését fogja megakadályozni, legalább is erre vall az a nyilatkozat, melyet Jön Minulescu, a kultuszminiszterium vezérigazgatója tett ma bucaresti-i munkatársunknak:

— Az országot valósággal előzönlötték a magyarországi színészek — mondta Minulescu vezérigazgató — alig van nap, hogy ne érkezne hozzám valamilyen kérvény, melyben valami „nevesebb” magyarországi művész romániai vendégszereplését kérvényezik. Egy év alatt több mint ezer ilyen kérvény futott be hozzánk és mi kevés kivétellel e kérvényeket mind engedélyeztük is. Azonban mindennek van határa. Bármennyire is tisztelem a magyarországi művészeket, színészeket és kabaré-énekeseket, azonban nem tudom sehogyszem elképzelni, hogy Magyarországon volna ezer olyan színész, akinek a romániai vendégszereplése igazi kultuszükséglet volna. Azt hiszem, senki sem tiltakozhatna az ellen, ha két-három világmárka átjönne hozzánk, de az ellen már nekem is fel kell emelnem a tiltakozó szavamat, hogy ezrével jönnék át a

színészek és kabaréénekesek és bejárják az országot. Legelőször az erdélyi művészeknek kellene az ellen tiltakozniok, hiszen a saját, kenyerükről van szó. Az erdélyi színházlátogató közönség teherbíró képességének is van határa és ha ezer külföldi színészt rászabadítanak az erdélyiekre, ezt elsősorban mi magunk, a mi színházunk fogja megérezni. Én kijelentem, hogy ellene vagyok ez invázióknak és azt hiszem, hogy az erdélyiek fogják ezt elsősorban helyeseelni. Az erdélyieknek van színházuk, vannak nagyvonalú színházigazgatóik, itt van Janovics, meg Szendrey, ők legalább román állampolgárok és ők is tudnak igazán művészi előadásokat megszervezni, erdélyi színészekkel.

Minulescu kultuszminiszteriumi igazgató fenti nyilatkozata komoly formában jelenti be, hogy csak kivételes esetekben fog kiadni a miniszterium játszási engedélyt magyarországi színészeknek. E nyilatkozattal kapcsolatban azt az információt is kaptuk, hogy a magyarországi sport- és színész-zárlat után még egy rendelet készül Bucurestiben. Ugyanis az Averescu-kormány egy egész sereg magyar napilap és folyóirat romániai terjesztését engedélyezte. A választások után revízió alá veszik e lapok terjesztési engedélyét és a fenti nyilatkozat már előre jelzi, hogy e revízió után valószínűleg megrostálják azokat a lapokat, melyeknek ma romániai terjesztési engedélyük van.

Papírszalvéta Knieszer könyvkereskedésben Bui. Regele Ferdinand No. 21.

— Két és félmillió dolláros ékszerlopás. Newyorkból jelentik: Vakmerő lopás történt a Ritz-Carlton szállodában, ahol ismeretlen tettesek besurrantak az egyik szobába és elvitték egy amerikai milliárdosnő táskáját, amelyben felbecsülhetetlen értékű ékszerei voltak. Az ékszerek értéke körülbelül két és félmillió dollár lehet. A rendőrség megindította a nyomozást és a lopásról az európai fővárosok rendőrségeit is értesítették.

H I R E K.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése szerint mérsékelt meleg idő várható, helyi esőkkel, vagy zivatarokkal.

— Amerikai professzorok Sinalaban. Bucurestiből jelentik: Az amerikai vendégek ma meglátogatták Sinaiat és résztvettek az Egyesült Államok barátainak ülésén, amelyen Mária királyné elnökölt, aki Ferdinánd király nevében üdvözölte a vendégeket.

— Bucurestibe utazik a prefektus. Georgescu János megyei prefektus holnap este Bucurestibe utazik. A prefektus bucuresti-i tartózkodása alatt elreferálja a miniszteriumnak a választások utáni aradi helyzetet. Georgescu János prefektus több napig marad Bucurestiben.

— Az Igazságügyminiszter cáfolja Madgearu vádjait. Bucurestiből jelentik: Stelian Popescu igazságügyi miniszter megcáfolja Madgearu állításait a választásokon szereplő egyes bírakra vonatkozólag.

• — Olasz-török szerződés készül. Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint a jugoszláv-török szerződés megkötése egyelőre még nem aktuális, azonban sokkal több esélye van az olasz-török szerződésnek. Hír szerint Törökország bevándorlást, Olaszország pedig kereskedelmi téren tenge engedményeket a szerződés megkötése esetén.

— Viharok világszerte. Egerből jelentik: Tegnap este hatalmas vihar és jégeső vonult át a város felett. A villám három házba bele-sújtott és azokat megrongálta. A jég a szőlőkben nagy károkat okozott. — Római jelentések arról számolnak be, hogy tegnap egész Olaszországban nagy zivatarok voltak, a francia határ mentén pedig hatalmas orkán dühöngött. Velencében a viharos tengerbe két leány belefulladt. — Drezdából jelentik: A szász kormány 10 millió márkát utalt ki az árvíz- és viharkárosultak felségélyezésére. Hivatalos jelentés közli, hogy az árvíz 36 vasúti hidat tett tönkre.

— Vértanuhalál a bolsevizmus eltiprásáért. Varsóból jelentik: Kustanaj szibériai városban egy vallási szektá 15 tagja bezárkózott a templomba s felgyújtotta. Mindenestül elégték. Hátrahagyott levelükben kijelentették, hogy feláldozzák magukat, hogy a felsőbb hatalmak mielőbb megtisztítsák Oroszországot a bolsevizmusból.

— Clemenceau túl van minden veszélyen. Párisból jelentik: Félhivatalos körök szerint Clemenceau túl van minden veszélyen és pár nap alatt már el is hagyhatja ágyát.

— Hamis ezerfrankost váltottak be a budapesti Magyar-Olasz Bankban. Budapesti tudósítónk éjjeli távirati jelentése szerint a Magyar-Olasz Bank Erzsébet-körül helyiségében egy hamis ezerfrankost váltottak be. A rendőrség kinyomozta, hogy a hamis ezerfrankost Bozóky Károly, egy kártyaklub zsetonosa váltotta be. Bozóky kihallgatása a legnagyobb titokban már két napja tart és vallo-mása szerint nem tudta az ezerfrankosról, hogy az hamis. Lehetséges, hogy régi, Windischgraetz-féle hamisítványról van szó, azonban valószínű, hogy a hamisítvány utját nehéz lesz kideríteni. Az ügyben különben újabb le-tartóztatások várhatók.

— Paolinó győzött. Newyorkból jelentik: Ma este zajlott le a baszk származású világ-hírű boxoló és a néger Harry Wills mérkőzése 100.000 főnyi publikum előtt. A mérkőzést Paolinó nyerte meg, aki a negyedik menetben úgy knockautolta ellenfelét, hogy kiszámolták.

— Vasúti kölcsönt kap Románia. Bucurestiből jelentik: Illetékes körök megerősítik azt a hírt, hogy tárgyalások folynak egy vasúti kölcsön ügyében. Egy amerikai pénzügyi delegáció, szakértőkkel együtt megvizsgálja a vasút berbe-adásának lehetőségét. A kölcsön összege rend-kívül nagy lenne. A tárgyalások egyelőre csak a puhatalódzás jellegével bírnak és később fognak konkrét formát ölteni.

— Megőrültette a hőhullám. Newyorki jelentés szerint ott a hőség elérte tetőfokát. Egy Olbseger nevű pincér a meleg következtében megőrült és késsel támadt a vendégekre. Mivel a rendőrök sem tudták megfékezni, agyon kellett lötni.

A jugoszláviai románok Erdély példáját követik

A jugoszláviai román kisebbség is szakított a paktumpolitikával és önállóan indul a választási küzdelemben.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójától.) A romániai parlamenti választásokat rövidesen követni fogják a jugoszláviai választások. Ezzel kapcsolatban az Universul, a jugoszláviai románok választási eshetőségeiről ír. Mindaz, amit a jugoszláviai románokról, mint kisebbségről elmond, felette érdekes és tanulságos, amennyiben az Universul, amely erős kirohanásokat intézett a romániai kisebbségek önálló politikai mozgalma ellen, kénytelen elismerni, hogy jugoszláviai románok helyes utat követtek, amikor a kormány-támogató politikáról áttértek az önálló kisebbségi életre.

A románok, — írja az Universul — akik eddig tulnyomó többségben a radikális pártot támogatták a választásokon, megállapítván, hogy reményeikben csalatkoztak, elhatározták, hogy szakítanak a kartellel, mely őket a radikális párthoz köti és önálló pártot alakítanak. Ennek következtében a jugoszláviai románok elhatározták, hogy önálló listával indulnak a választási harcban. Tekintve a Jugoszlávia északi részében kompakt egységben élő románok számát és fontosságát, három képviselőre számíthatnak. Ehhez azonban szükséges, hogy teljes megegyezés uralkodjék közöttük. Sajnos, a jugoszláviai románok három csoportra szakadtak. Az egyik a kisebbségi politika mellett van, de vannak, akik

— Frint Lajos Oradeán. Az oradea-marei (nagyváradi) luteránus egyháznak kiemelkedő ünnepe lesz a vasárnapi új orgona felavatás. Ebből az alkalmából Nagyváradra megy Frint Lajos luteránus szuperintendens is, akit az erdélyi luteránusok pár hónappal ezelőtt választottak meg. A szuperintendens istentisztelet előtt az egyház presbitériuma s az evangélikus nőegylet tagjai üdvözlik, majd együtt vonulnak be a templomba, ahol ünnepélyes istentisztelet lesz. Délben a szuperintendens tiszteletére társasébot lesz a Kispipában.

— A görög kormány letört a Pangalos-forradalmat. Athénből jelentik: A kormány energikus rendszabályokat léptetett életbe ama tisztekkel szemben, akik Pangalost vissza akarták hozni a politikai életbe. Számos letartóztatás és át-helyezés történt. A közvélemény nyugodt, csak a tőzsde ideges. A kormány tegnap este széleskörű katonai intézkedéseket tett.

— Tömeges nyugdíjazás után tömeges reaktíválás. Junius elsején a vasútnál számos alkalmazottat nyugdíjaztak. Ennek következtében azonban hirtelen személyzethiány állott be. Ezen most úgy akarnak segíteni, hogy rendeletet adtak, ki, hogy mindazok, akiket junius elsejével nyugdíjaztak, kérhetik aktív szolgálatban való további meghagyásukat. Kérvényeket az illetékes szolgálati ág útján kell benyújtani. Mindazokat a nyugdíjasokat, akiket az orvosi vizsgálat szolgálatképesnek talál, reaktíválni fogják.

— Megdöntik a vitamin-legendát. Londonból jelentik: Sir Thomas Horder, londoni egyetemi orvostanár, a walesi herceg házi-orvosa, a napokban egy orvosi társaságban előadást tartott, aminek során a diétakérdésekkel foglalkozott. Horder kijelentette, hogy az a nagy láma, ami a vitaminok körül keletkezett, egyenesen nevetséges, mert a vitaminok sokkal csekélyebb jelentőségű hatást gyakorolnak a szervezetre, semhogy az egészség megjavulását, vagy pedig megbetegedést idézhetnének elő. A professzor szerint, egészséges embernek főlegesen diétát tartania, a beteg-nél pedig szintén túlzott fontosságot tulajdonítanak annak. A közönséges, vegyes angol koszt a legegészségesebb — mondta a walesi herceg házi-orvosa, — csupán az a baja, hogy este túlságosan bőséges. Kétségbevitte Horder a zabliszt és rozkenyér tápláló mivoltát és kijelentette, hogy a fehér kenyér egészséges és táperős eledel és sokkal többet ér, mint a durván megőrölt gabonából való kenyér.

Dramák sok ember ért, de poloskát LOVAS egyedül ért Arad, Str. OITUZ (Illés-uca) 111.

a jugoszláviai pártok keretén belül keresnek elhelyezkedést. Állíthatni azonban, ha a választásig nem áll be szakadás az egyes áramlatok között, a jugoszláviai román nemzeti párt egy képviselőt választhat. Hogy ki lesz a román jelölt, eddig nem tudni. Minden valószínűség szerint Petrica nikolinci lelkész, a román nemzeti párt elnökét és Guga Alexandru kubini lelkész jelölik.

Az Universul cikke egy már régebben létrejött megmozdulásról számol be. A hasonlatosság a jugoszláviai román és a romániai kisebbségi pártok eljárása között szembeötlő. A jugoszláviai román kisebbség is belátta, hogy a kormánytámogató politika nem jelent reális előnyt és az egyedüli helyes út, ha a kisebbségek önálló és minden más politikai párttól független politikát folytatnak. A jugoszláviai román kisebbség épen oly súlyos csalódások után érkezett el ehhez a megállapításhoz, mint Románia kisebbségei, épen ezért — úgy hisszük — a romániai kisebbségeknek senki sem tehet szemrehányást, ha a leghelyesebb utat követték. Ami már most a jugoszláviai románok meghasonlását illeti, mi úgy tudjuk, hogy a tulnyomó rész van az önálló kisebbségi élet mellett és csak igen csekély hányad sürgeti a jugoszláviai pártokban való elhelyezkedést, a siker minden reménye nélkül.

— Uj ügyvéd. Dr. Steiner József az ügyvédi vizsgát az oradeai (nagyváradi) ügyvédvizsgáló bizottság előtt sikeresen letette.

— Lindberg, Chamberlain, Byrd, a levegő Napoleonjainak riválisa Aradon. (Saját mozgósínházi tudósítónktól.) Pénteken Aradra érkeznek a levegő Cézárjai és két napot töltenek városunkban; felkérjük a közönséget, hogy a fogadtatás imponáns legyen, mennél nagyobb számban jelenjenek meg az Apolló mozgósínházban, hol a „Repülés a föld körül 13 nap alatt” című film lesz látható, két rész együtt 20 felvonásban.

— Tízmilliárdos hitelezési család Budapest. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrséget újabb csődpanama foglalkoztatja. Annak idején csődbe került a boldavidéki Erzsébet-köszénbánya, mely miatt most két feljelentés érkezett a főkapitánysághoz. Az egyik feljelentést egy budapesti ügyvéd, a másikat a bányavállalat tulajdonosa tette. A vállalat nem tudott megegyezni hitelezőivel, mert ezek alacsonynak találták az egyezségi kvótát. Erre megindult a csőd-eljárás, azonban a hitelezők szerint a tízmilliárd koronát kitevő csődtömeget jóval kisebbre értékelték. Ezért Német Ödön igazgatósági tag hűtlen kezelés miatt panaszt emelt a csődbiztosnál a csődválasztmány elnöke, Gecső Lajos és Matatovszky Pál dr. ügyvéd ellen. A főkapitányság intellektuális osztályának vezetője, Bartha Gyula dr. rendőrtanácsos megkezdte a kihallgatásokat a tényállás tisztázására. Az Erzsébet-köszénbánya csődpanamájával kapcsolatban a Pyramis mezőgazdasági vállalat csődügyében is merültek fel vádak. Ebben az ügyben Toldy Zoltán bíró csődbiztosnak, dr. Boda Jenő ügyvéd csődtömeggondnoknak, dr. Berger István h. csődtömeggondnoknak volt kirendelve. Ma délelőtt az ügyészség utasítására előzetes letartóztatásba helyezték Gecső Lajost és Wertheimer Aladárt. A rendőrség azonban a kihallgatások alkalmával megállapította, hogy semmiféle bizonyíték nincsen arra vonatkozólag, hogy az Erzsébet-köszénbánya csődválasztmányja hűtlenül kezelte volna a bánya vagyonát. A nyomozást ezirányban beszüntették és Matatovszky és Boda ügyvédekét elbocsátották. Toldy Zoltán bíró, Gecső Lajos, Berger István és Wertheimer Aladár még a rendőrségen maradtak, hír szerint azonban már tisztázták szerepüket és rövidesen őket is elbocsátják.

Felgyógyul Magyarország hercegprímása.

A tüdőgyulladás visszafejlődőben van. — Pápai áldás a hercegérseknek.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Esztergomból jelentik: Az a nyomott hangulat, amely a hercegprímás betegsége miatt az ősi városra nehezedett, mára valamennyire megnyűlt és a primási palota körül már vidámabbak a tekintetek: biznak abban, hogy Csernoch János hercegprímás felgyógyul. Ma délután jóízűen ebédelt a hercegprímás, aki hálásan emlékezett meg a pápai nunciusról, aki meglátogatta amíg ő aludt és letérdepelve imádkozott ágya mellett felgyógyulásáért. Ebéd után elaludt és csak estefelé ébredt fel újra, amikor azután ki-

jelentette, hogy határozottan jobban érzi magát. A kezelőorvosa, dr. Gönczy jelentést adott ki, amely szerint a hercegprímás állapotában könnyebbülés állott be és a tüdőgyulladás visszafejlődőben van. A kapu előtt várakozó tömegek nagy megkönnyebbüléssel olvasták a biztató jelentést.

— Nem hagy itt bennünket János primás — mondották a hívők — imádságunkat meghallgatta a Mindenható.

A pápa ma Gasparri bíboros után táviratilag áldását küldötte a beteg Csernoch János hercegprímásnak.

— Drágasági vita a magyar képviselőházban. Budapestről jelentik: A képviselőház mai formális ülésén Rubinek, Bródy, Peyer, Haller és Marschall napirend előtt szólaltak fel a drágaság és a lakásfelszabadítás ügyében. Vass h. miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány mindent elkövet az indokolatlan drágaság letörésére.

— A modern táncok és a bécsi hercegérsek. Bécsből jelentik: Az ir sajtóban több ízben olyan jelentések láttak napvilágot, hogy Piffel bécsi hercegérsek és dr. Seipel kancellár résztvettek a modern táncok bemutatóján és engedélyezték azokat. E jelentésekkel kapcsolatban két ir előkelő papl ember levelet intézett az osztrák kancellárhoz, hogy ismeresse velük a tényleges helyzetet. Dr. Seipel hosszú levélben válaszolt a megkérdésre és kijelentette, hogy sem ő, sem a hercegérsek semmiféle modern táncbemutatón sose részt nem vettek, nemhogy azokról kedvező véleményt nyilvánítottak volna. Kifejtette levelében a kancellár azt is, hogy a hivatásos táncosok igen szigorú felügyelet alatt állanak erkölcsi szempontból és Bécsben a modern táncokat nagyon decensen táncolják, csupán a mulatóhelyeken alkalmazott előtáncosok és előtáncosnők produkciói eshetnek kifogás alá, de ezek is meghívott közönség előtt bemutatva tartva, bizonyítják be, hogy az általuk bemutatott táncok nem sértik a józólést és az erkölcsöt. Kijelenti a kancellár levelében, hogy ő, meg a hercegérsek ezen a bemutatón sem jelent meg.

— Budapesti egyetemi tanár és muzeumi igazgató háborúskodása. Budapestről jelentik: Ma folyt le a budapesti járásbírószágon annak a becsületsértési és rágalmozási pernek a tárgyalása, amelyet Székfü Gyula egyetemi tanár indított Sebestyén Gyula muzeumi igazgató ellen. Székfü a „Napkelet” című folyóiratban lekritizálta Sebestyén legutóbbi megjelent munkáját. Sebestyén ezért helyreigazítást kért a laptól, amit azonban nem kapott meg. Erre a szerkesztőségnek levelet írt, amelyben Székfü irodalmi utonállónak nevezte. A járásbírószágon Sebestyént 1330 pengő pénzbüntetésre ítélte.

— Az Aviva-Barissla kulturegyesület Herzi-émlékünnepélye, folyó hó 16-án, este 9 órakor a zsidó iskolában.

— Wrangel nem mehet Bulgáriába. Szófiából jelentik: A bolgár kormány megtagadta Wrangel tábornok beutazásának engedélyezését.

— Castiglioni finanszírozza a salzburgi ünnepi játékokat. Salzburgból jelentik: Nagy érdeklődés nyilvánul meg a szokásos salzburgi ünnepi játékok iránt, amely tudvalevően a közeli hetekben kezdődik meg. Mint itt mondják, a színházi estéket a régi mecénás — Castiglioni Camillo — finanszírozza ismét. Castiglioni már kint lakik a Grundel-see melletti hatalmas villájában és onnan gyakran jár be érdeklődni Salzburgba.

PAUL WEGENER

MAROSPARTI MOZGÓ

— Váratlanul berekesztették a lengyel parlament ülését. Varsóból jelentik: Tegnap délután, amikor a szenátus az alkotmányreformot tárgyalta, a belügyminiszter váratlanul megjelent az ülésen és felolvasta a köztársasági elnök dekrétumát, amely a parlament rendkívüli ülését nyomban bezárta. A dekrétum nagy feltűnést keltett és a legkülönbözőbb kommentárokat adta alkalmat.

— Ingyenes helyek tanulók részére a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban. A nevezett intézet főgimnáziumának igazgatósága pályázatot hirdet öt teljesen ingyenes helyre az I-ső és ugyanannyira az V-ik osztályban. E helyek versenyvizsgálattal nyerhetők el, amely szeptember 8-án reggel nyolc órakor lesz a román és magyar nyelvnek és a menyenyiségtannak amaz anyagából, amelyet ismernie kell ez osztályokba belátkozni szándékozó tanulóknak. Az ingyenességet a tanuló mindaddig megtartja, amíg év-végi tanjegyei minden rendes tárgyból legalább a 7.00 osztályzatot elérik. Ezek mellett az ingyenes helyek mellett, ugye ezekben, mint más osztályokban is, egyéb kedvezmények is rendelkezésre állanak a tanulóknak. Mindenféle kedvezményért még lehet folyamodni az igazgatósághoz augusztus 1-ig. Megkeresésre az igazgatóság írásban bővebb felvilágosítást nyújt. A beírások szeptember 1—14. között lesznek. Ezentul szigorú miniszteri rendelet értelmében senkit sem szabad beírni.

— Az „Astra”-vaggongyár zenekara vasárnap délután Lippafüreden nagy hangversenyt rendez.

Kanada „nedves” lett

A kanadai szesztilalom felfüggesztése után egy nap alatt 50.000 ember ment át inni az Egyesült-Államokból Kanadába.

(Az Aradi Közlöny newyorki levelezőjétől.) Amíg az Egyesült Államok Kormánya a leghigorubb rendszabályokat lépteti életbe a szesztilalom betartására, a vele szomszédos Kanadában felfüggesztették a szesztilalmat. A kanadai kormány állami monopollummá tette a szesz árusítását és a tilalom felfüggesztésével egyidőben megnyiták a kincstári szeszárúsító helyek.

A „száraz” Amerika természetesen értlehető irigységgel nézett át Kanadába, ahol a rendőr többé nem fogta le azt az embert, aki alkoholszenvedélyének titokban áldozott. Az amerikai lakosság a kanadai szesztilalom felfüggesztésekor valósággal megrohanta Kanadát az alkoholért. Az Egyesült-Államok lakosságának alkoholszenvedélyére nézve jellemző, hogy a két állam között épült nemzetközi hidon, amely Amerikát Ontarióval összeköti, pünkösdi vasárnapján tízenkétezer autómobil robogott át Kanadába — lerészegedni.

Az európai államok közül talán Finnország az egyetlen, ahol szesztilalmat léptettek életbe. Finnországban csak orvosi rendeletre szolgálhatnak ki alkoholt a gyógyszerárak. A tilalmat természetesen csak épen az nem szegi meg, aki nem akarja. 1925-ben például több mint egymillió liter szeszt, százezer liter bort és 1390 liter pezsgőt szolgáltattak ki a finnországi gyógyszerárak orvosok számára.

NYARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ ELŐFIZETŐINKNEK, valamint olvasóinknak lapunkat a postahelyekkülönbözet megtérítése ellenében hárhová utána küldjük. Kériük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak napenkénti pontos feladásáról gondoskodik.

DAGFIN

— Soffőrvizsga Aradon. Az aradi rendőrprefektúra közli, hogy e hó 25-én délután 3 órakor soffőrvizsga lesz Aradon.

— Elnapolták a francia parlamentet. Párisból jelentik: A francia szenátus 313 szavazattal 67 ellenében megszavazta a választói reformot, amely visszaállítja a kerületi rendszert. Ma különben a francia parlamentet elnapolták.

— Német lapok támadják Károlyi Mihályt. Berlinből jelentik: A német lapok egvársze élesen megtámadta gróf Károlyi Mihályt, aki hosszabb tartózkodásra Németországba érkezett. A szocialista Vorwärts azonban védelmébe veszi Károlyit és a saltótámadásokat a berlini magyar követség munkájának tulajdonítja.

— Dumas művei. A Gutenberg Kiadóvállalat azzal a nagyszabású tervvel foglalkozik, hogy Magyarországon a világirodalom nagy költőinek műveiből szép és érdekes kiadványok inopzans sorozatát rendezze. Dumas művei, a világirodalom egyik legnagyobb elbeszélőjének alkotásai ezen olcsó, szép kiadásoknak első csoportja, mi által minden könyvbarátnak módjában lesz kevés pénzzel egy szép, értékes könyvtárat gyűjteni. Ugy a külföldi sajtó, mint annak közönsége, egy véleményen van abban a tekintetben, hogy a Gutenberg Könyvkiadóvállalat, melynek Hamburgban, Wienben, Baselban, Kopenhágában, Amsterdamban és most Budapestben is vannak telepei, minden eddig szolgáltatott műben irodalmi értéket nyújtott amit egyebek között a céghez intézett 10.000 elismerő és köszönő nyilatkozat is bizonyít. A Gutenberg Könyvkiadóvállalat a múlt évben egymilliónál több könyvet adott ki.

LEGUJABB.

Bratianu békét keres Maniuval.

A kormány huszonöt mandátumot

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) Bucuresti-i politikai körökben nagy feltűnést kelt az a megbízható forrásból eredő kombináció, amely szerint Bratianu Ionel miniszterelnök az igazolási vita során 25 mandátumot vissza akar adni a nemzeti-parasztpártnak, hogy ezzel fejejtse el választási panaszait. Ez a kombináció abból a feltételezésből indul ki, hogy nemcsak Duca belügyminiszter, hanem maga

ajánl fel a nemzeti-parasztpártnak

Bratianu Ionel miniszterelnök is elégedetlen azzal a turbulenciával, amellyel egyes alantások a választást levezették. Ennek a következménye, hogy a liberális- és a nemzeti-parasztpárt között a viszony elhidegült és az igazolási vita rendkívül élesnek ígérkezik. A miniszterelnök a 25 mandátum visszaadásával nemcsak a választási sérelmeket kívánja orvosolni, de ezzel elejét akarja venni az igazolási vita kiélesedésének is.

Szenátorválasztás Timisoarán és Clujon.

Temesváron ugyancsak este 8 órakor ért véget a szavazás, az eredmény azonban csak a késő éjszakai órákban vált ismeretessé. Temes-Torontálinégye községtanácsosi szenátora eszerint dr. Obadeanu Pál liberális lett.

Ejjel 11 órakor jelenti cluji tudósítónk: A községtanácsosi szenátorválasztások heves küzdelem közepette folytak le a megyében, azonban az eredmények még ezóráig nem ismeretesek. Eddig csak a bánffy-hunyadi kerület eredménye ismert. Eszerint Trancu Ámos liberális 192, dr. Simion Nemes nemzeti-parasztpárti 118 szavazatot kapott. Az averescanus jelöltre 3 szavazatot esett. Ez az eredmény nagy meglepetést keltett, mert éppen a bánffy-hunyadi körzet volt mindig a nemzeti-parasztpárt legerősebb fészke.

Ejjel után jelenti cluji tudósítónk: A községtanácsosi szenátorválasztás eredménye most vált ismeretessé. Eszerint Kolozsmegyében dr. Trancu Ámos liberális lett községtanácsosi szenátor 594 szavazattal. Dr. Simion Nemes nemzeti-parasztpárti 450 szavazatot kapott, az averescanus jelölt 15-öt.

Ejjel egy órakor jelenti cluji tudósítónk: Szilágymegyében dr. Hatiegan Gyula nemzeti-parasztpárti győzött. Nemzeti-parasztpárti szenátort választott még ezenkívül 3 megye: Alsófehér, Szamos és Satmar. Torda-, Nagy- és Kisküküllő megyében liberális szenátort választottak. A többi megyék eredménye még ismeretlen.

Négy megyében a nemzeti-parasztpárt győzött a községtanácsosi szenátorválasztáson.

Ejjel egy órakor jelenti cluji tudósítónk: Szilágymegyében dr. Hatiegan Gyula nemzeti-parasztpárti győzött. Nemzeti-parasztpárti szenátort választott még ezenkívül 3 megye: Al-

alsófehér, Szamos és Satmar. Torda-, Nagy- és Kisküküllő megyében liberális szenátort választottak. A többi megyék eredménye még ismeretlen.

Az Aradi Hajósegylet nagy összecsapásra készül

Julius 31-én evezőverseny lesz Aradon. — Arad második legnagyobb evezősegyletének rövid története.

(Arad, július 14.) Akik a Maros partján sétálnak mostanában estefelé, nagy élénkséget tapasztalhatnak a vizen. Élehangú kommandóktól visszhangzik a part, izmos csapatokkal verik az evezőslapátok a hullámokat. Az aradi evezősegyletek versenyre készülnek, amelyet az országos sportszövetség július 31-ikére tűzött ki. Minden csapat ki akar tenni magáért, ezért a nagy buzgalom és tréning. A verseny igen érdekesnek ígérkezik, mert ezen dől el az Aradváros által alapított vándordíj, az értékes ezüst serleg, melyet idén a Maros-egylet véd. Ugyancsak erős küzdelem lesz az Aradi Hölgyek díjáért, amelyet szintén a Maros-egylet fog védeni.

Idestova már csak két hét választ el bennünket a nagy aradi regatta dátumától és már maga ez a tény is aktuálissá teszi azt, hogy mintegy szemlét tartunk az aradi nagy evezősegyletek felett, amelyek úgy a sport terén, mint a társadalmi életben jelentékeny szerepet töltenek be. Egyik legutóbbi számunkban foglalkoztunk a Maros aradi evezősegylettel, amely a legrégebbi ilyenmő alakulás Aradon, most viszont Arad másik nagy és szépmultu sportegyletéről, az Aradi Hajósegyletről írunk pár ismertető sort.

Huszonöt évvel ezelőtt történt, hogy az Aradi Tornaegyesület országos hírnevű tanára, néhai jó Nagy Sándor kezdeményezésére, evezős szakosztályt létesített. Ezt akkor

úgy csinálták meg, hogy vettek Budapestről és Szegedről néhány ócska hajót, masszív, nehéz járásu batárt (az egyiket „Lajhár“-nak is hívták; nomen est omen), építettek neki egy deszkabódét, de a Maros töltesen innen, nehogy az árvíz elvihesse s onnan tolták mindenkor egy kis kétkerekű talyigán le a Marosig a csónakokat. Kezdetnek jó volt ez így is, de aztán jöttek az újabb tagok, a fiatalabbak, a haladók, akik már nem elégedtek meg a nehéz, lassu hajókkal, kezdtek követelni modern versenyhajókat, függetlenséget a konzervatív tornaegylettől, friss életet, több mozgékonyt az egyleti életben. 1909-ben már forradalmi hangulat uralkodott az evezősházban. A konzervatív párt, a Tornaegylet vezetősége meg akarta szüntetni az evezősosztályt, mert látta, hogy csakis nagyobb beruházásokkal lehetne újabb hajókat venni s a szűknek bizonyult csónakházat kibővíteni. A fiatalok pártja, a forradalmárok mind hángosabban kezdtek követelni az újabb hajókat és az autonómiát.

Végre a fiatalok pártja megunt a vitát és megvette az ATE akkori elnökétől súlyos 500 koronáért a csónakházat, csónakostul, mindenestül. 1909. nyarán megalakult az új egyesület „Aradi Hajós Egylet” név alatt s ennek alapítói: Schreyer Viktor, dr. Reisinger, dr. Brasch, dr. Rác, dr. Schuster, Holländer Emil, Herzog Sándor és Bársony Andor voltak.

Ezzel aztán megkezdődött a Hajós Egylet felvirágzása. Az ifjú egyesület az ócska hajókat kicserélte, hozatott Németországból modern típusu hajókat és az egykori 3—4 helyett ma 14 modern hajója van. Az új egylet alakulását a város társadalma igen szimpatikusan

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 1/2 és este 1/2 10 órakor

Aradon premier!

Maciste a Sojk ellen.

Maciste lozragyogóbb alakításai a filmben, az egyik izgalmas jelenet a másikat kergeti.

Jön! POLA NEGRI Jön!

Az esti előadások a kellemes kertben tartatnak meg.

fogadta és a 25 taggal megalakult egyesület taglétszáma évről-évre megnövekedvén, ma már 125-re szaporodott fel. A sport mindenfajta: vallási és faji különbségeket egalizáló ereje itt is érdekesen nyilvánul meg. A Hajósegylet működő tagjai közé számíthatja pl. dr. Barbura Severt, dr. Jancu Corneli, dr. Robu Jánost, dr. Miclea Severt, Lázár Ágostont, dr. Nichi Lázárt, Radu Pascut s még néhány regáti bírót is. Most különben az egyletben lázas készülődés folyik a közeli regatta versenyre és míg egyes szélesebb hajókban kényelmes, tempós csapásokkal evez a „komolyabb elem”, a „fiatalok” a keskeny, gyorsjárata versenyhajókat viszik a vízre és treniroznak a győzelem reményében.

UJ KÖNYVEK.

Dr. Monay Ferenc: Római levelek.

Érdekes tartalmu és izléses kiállítású könyv hagyta el a napokban a sajtót. A szerző: dr. Monay Ferenc, aradi minoritarendi áldozópap. A könyv címe: „Római levelek”. Dr. Monay Ferencet, úgy hisszük, igazán nem kell bemutatni Aradnak. Nincs erre szüksége a nagy tudású, mindenki által szeretett és tisztelt papnak, de nincs szüksége Monaynak, az írónak sem, akinek cikkével, leírásaival számtalanszor találkozhatott már az olvasó és bizonyos, hogy ezek a találkozások mindenkor őszinte örömmel és gyönyörűséggel töltötték el.

Dr. Monay új könyvének darabjai napvilágot láttak már a Vasárnap című folyóiratban, de így összegyűjtve, pregnansabban hatnak és nemcsak szórakoztató, hanem tanító mivoltuknál fogva, valóban gyönyörködhető olvasmányok. Megemlíti a kitűnő pap-író, hogy szent Pálról azt mondják: ha ma élne, biztosan újságíró lenne. Nos — ne essék ugyan izléstelenség a párhuzammal — valami hasonlót mondhatunk mi is. Mert bizonyos, hogy ha dr. Monay nem lép papi pályára, bizonyára újságíró lett volna. Sőt, ha szigorúan vesszük a dolgot, magánóráiban az, titokban, úgy magának, az most is. Csak el kell olvasni a „Római leveleket”. Akárha valamilyen nagy világlap európai híré „saját kiküldött tudósítója” írta volna mindegyiket. Éles, higgadtan fotografáló és rögzítő szem, egy nagy tudású ember pompás agya tükröződik át mintegy a sorokon, amiken azonkívül könnyed közvetlenség ömlik végig. Minden mondaton megérzik, hogy avatott embere a tollnak az, aki leírta őket. A „Fehér rózsaszirmok peregnak az égből”, meg „A laterani kövek között” című írások szépirodalmi pretenzióval is rendelkeznek, de jól megirt kívülük a könyv valamennyi darabja. A könyvet a Vasárnap irodalmi és nyomdai műintézet állította ki.

Rádió-műsor.

Péntek, július 15. Wien—Grác, 20. Operaelőadás. — Pozsony, 18. Hangverseny. — Zágráb, 20.30. Vidám esti zene. — Boroszló, 20. Kamarahangverseny. — Milano, 21. Hangverseny. — Prága, 21. Hangverseny. — London, 20.10. Operaelőadás. — Leipzig, 22.15. Táncczene. — Stuttgart, 20. Hangverseny. — Frankfurt a. M. 20. Kamarazene. — Róma, 21.10. Operetársulatok. — München, 20. Operetársulatok. — Budapest, 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.30. Cigányzene. 20. A magyar filharmonikusok hangversenye. 23. Cigányzene.

APOLLO

**MA, PÉNTEKEN,
REPÜLÉS A FÖLD KÖRÜL**

13 nap alatt.

Kalandos izgalmaival teli film,
20 felvonásban

Főszerepben: **REINHOLD SCHÜNZEL** — Ellen Richter.

Mérsékelt 10, 20, 30 lejes helyárak

Manométereket

és mindenféle mérőműszereket készít,
javításokat vállal

GÁSPAR ARPAD műszerész

Arad, Str. Moria I. (Y. Széchenyi-u. 1.)

Javítás végeztetett beültetett műszereket al-
lami hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt
viasszárítóm. 8158

Telefon 315. szám.

Közgazdaság.

Zürichben 3.19 a lej.

Helyi valutaárak. (Július hó 14.)

Kifizetések: Berlin 39.40, Amsterdam 66.80, Newyork 163.75, London 806, Páris 6.51, Milánó 9.28, Prága 4.92, Budapest 28.92, Zágráb 2.92, Bécs 23.37, Zürich 31.95. — **Áru:** Márka 39, dollár 165, francia frank 6.50, olasz lira 9.20, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.90, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31.90. — **Pénz:** Márka 38, dollár 163, francia frank 6.30, olasz lira 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 22.80. — Irányzat: tartott.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Július hó 14.)

Kifizetések: Páris 6.45.50, Berlin 39.05, London 801, Newyork 164.50, Milánó — Zürich 31.72.5, Bécs 23.20, Prága 4.90.50. — **Valuták:** Napoleon 6.60, német márka 39, leva 1.20, török lira 0.85, angol font 795, francia frank 6.70, svájci frank 31, olasz lira 9.10, drachma 2.15, dinár 2.15, dollár 163.50, lengyel márka 18, osztrák schilling 23.50, magyar pengő 29, cseh korona 4.90.

Zürichi tőzsdenyitás. (Július hó 14.)

Berlin 123.35, Amsterdam 208.13, Newyork 819.62.50, London 2522.50, Páris 20.34.25, Milánó 28.26, Prága 15.40.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.50, **Bucuresti** 3.22, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (Július hó 14.)

Berlin 123.35, Amsterdam 208.15, Newyork 819.62.50, London 2522.50, Páris 20.34.50, Milánó 28.23.75, Prága 15.40, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.50, **Bucuresti** 3.19, Varsó 58, Bécs 73.11.50.

= **A Nasic nagy erdővásárlása Romániában.** A nagy építkezési láz folytán, amely főleg Európában mindenütt tapasztalható, az utolsó időben a kereslet hatása alatt emelkedtek a faárak és megjavult a favállalatok konjunktúrája. Érdekes azonban, hogy a faipari értékekben sehol sem tud kellőképp kifejezésre jutni a kedvező üzleti helyzet, amit szakkörökben annak tulajdonítanak, hogy számos piacon egész sereg kis favállalat részvényét vezették be az inflációs időben és ezek áralakulása folytán csak lassan tudnak emelkedni a nagy favállalatok részvényei is. A nagy favállalatok közül rendkívül megélenkült a Nasic üzlete is, nagy faeladások történtek a vállalat részéről, sőt az utolsó időben ismét növelte az Union Nasic kitermelési területét. Beavatott helyről értesülünk, hogy a vállalat genfi központja megállapodást létesített a román kormánnyal és ennek alapján egy nagyobb erdő kitermelési jogát szerezte meg Romániában. Természetesen nemcsak a genfi központ, hanem a Nasic többi vállalat is, amelyek az összes utódállamokban fekszenek, szintén érzik a megváltozott értékesítő viszonyokat. Az Union Nasic az idén egy svájci frankkal fogja emelni az osztalékot, tehát az októberben tartandó közgyűlésen az igazgatóság előreláthatólag 6.50 svájci frank divizenda kifizetésére tesz majd javaslatot. A Nasicnál ugyanis az osztalékképződés úgy történik, hogy a vállalat üzletéve mindig április 30-án záródik és május 1-én kezdődik. Ennélfogva az idei mérlegben, amely az 1927. április 30-ig terjedő eredményt foglalja magában, még nem fognak szerepelni a egyes vállalatának 1926-ban elért eredményei. Ezeket az eredményeket majd a Nasic 1927—1928-as mérlege fogja feltüntetni, úgyhogy az elért nyereségek végeredményben majd a jövő esztendői osztalékát fogják kedvezően befolyásolni az Union Nasicnak.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura tudatului.

INGYEN!

3095

DUMAS MUNKÁI!

A bel- és külföldi remekírók magyar kiadásai sorozatának első műveként folyó év augusztus havában megjelenik

DUMAS SÁNDOR műveinek nagy kiadása.

Elhatároztuk, hogy ezeknek a kiváló regényeknek nagy részét ingyen adjuk így tehát e lapnak azok az olvasói, akik az alant található szelvényt 10 napon belül a lent feltüntetett címünkre küldik, ingyen kapják a kiadásunkban megjelenő

DUMAS SÁNDOR MUNKÁINAK

egy teljes huszkötetes, körülbelül 3500 oldalra terjedő kiadását.

A francia és a világirodalom legnagyobb elbeszélőjének klasszikus regényei első megjelenésük óta meghódították a világegyetemet. A világ összes nyelveire ültették át őket és milliókra megy olvasók száma, akik lelkesedéssel lapoznak Dumas varázslatos könyveiben. Még ma sem csökkent e hallatlan mód érdekfeszítően megírt regények igéző hatása, amelyek egyuttal pompás humorral, páratlan képzelőerővel, mesteri elbeszélő művészettel ékesek és ezekkel a tulajdonságokkal minden olvasót lenyűgöznek. A művek szinte beláthatatlan nagyságu, 300 kötetre tehető tömegéből, amely Dumas tollából folyt, azokat a regényeket és elbeszéléseket jelentetjük meg, amelyek méltán örök becsüeknek mondhatók.

Ezek a művek szép nyomásban, kifűnő fordításban, a szokásos könyvalakban jelennek meg és csak a hirdetési és csomagolási költségeikért kérünk kötetenként 30 fillérnyi megtérítést. A szétküldés abban a sorrendben történik, amelyben a megrendelések beérkeznek. — Kiadásunk a következő műveket foglalja magában:

Monte Christo gróf, A Három Testőr, Maison-Rouge lovagja, Marat fia, A Párisi Mohikánok, A szavojai herceg apródja, Harmental lovag, Olifus apó kalandjai, Pamphile kapitány, A Jávai orvos, A két Diana, Női harc, A fekete tulipán, Pál kapitány, Akté, Nero rabnője, Horaz kalandjai, A bolygó zsidó, A bársonnyakékes hölgy, Az élő holttest, Chauvein ur végrendelete, A bolognai diákok, A duvad.

Minden nevezendő pénzküldemény egyelőre mellőzendő.

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik amelyek 10 napon belül beérkeznek:

Christensen és Társa

„GUTENBERG“

KÖNYVKIADÓVÁLLALAT

budapesti fiókja

BUDAPEST,

IV., Váci-ucca 17. főlemelet.

SZELVÉNY.

Alulírott Dumas összes műveit ingyen kívánja.
Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérünk.

Név: _____

Lakhely (ucca) _____

Pósta: _____

III.

= **Számlailletékek behajtása.** A pénzügyminiszter ma körendeletet adott ki, amely szerint utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a vállalatok által a közhivatalok részére eszközölt szállítások, valamint a beszerzések és végzett munkálatok tárgyában kötött szerződések után járó bélyegilletéket a számlák benyújtása után nyomban, amennyiben azonban csak kisebb értékű szállításokról volna szó, havonta egyszer haftsák be. Az illetékek befizetése két példányban kiállított borderón történik, amelyből egy a felettes hatósághoz terjesztendő fel, míg a másik példány a pénzügyigazgatóságnál marad.

= **Gabonailletékek kifizetése.** Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a megyebeli pénzügyintézetek és gabonakereskedők a pénzügyminiszter vonatkozó rendelete értelmében gabonavásárlásaik után járó 0.05, illetve 0.02 százalékos proporcionális illetéket a félévi zárlattól számított 30 napon belül annyival is inkább fizessék be, miután ellenkező esetben a bélyegtörvény 14. szakasza alapján megbírságolás alá esnek.

3 nagy szobából álló
I. emeleti uccai helyiség
Arad főterén,
azonnal kiadó.

Irodának, szalónnak, orvosi rendelőnek,
műhelynek, üzletnek rendkívül alkalmas.
Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézkérdésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

KALAPÉGETÉST, festést, himzést, se-lyem batikolást vállalok. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 3697

FIATAL, megbízható üvegessegéd, ál-landó alkalmazásra keresetk. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 3657

GABONARAKTÁRNOK keresetk, aki az átvételt mint a kezelést tökéletesen érti és feltétlen megbízhatóságát igazol-ja tudja. Ajánlatok „Szakember” jelige alatt Rudolf Mossehoz Arad küldendők. 10425

LAKÁS.

EGYSZOBÁS lakás azonnal kiadó. Str. Corneli Popescu 13. 3705

BELVÁROSBAN kétszobás emeleti la-kás kiadó. Érdeklődők adják le címüket az Aradi Közlöny kiadóiba. 3708

VÉTEL ÉSELADÁS.

GOBLEIN képeket, színes és fehér ké-zimunkákat veszek. Cím az Aradi Köz-löny kiadóiban. 3702

ÓCSKA, elhasznált copier (másoló) könyveket, lapokat veszünk. Perfect, Str. Eminescu. 3698

BÖRGARNITURA, komplett szobabe-rendezések, különböző fotelok, aszta-lok, székek, szelion, ebédlő dívány, sző-nvegek, szelionterítő, függönyök, stor-reok, villanyernyők, paplanok, gyer-mekjátékok, gyermek hintaszék, lábék gyermekzongorák, antik szekrények, an-tik varrósztalok, festmények, disztár-gyak, íróasztalgarnitúrák, vitrin tár-gyak, szalonszekrény, stb. eladók. Sal-góné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

KIS autó és motorbicikli alkatrészek eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 3707

FRITZIOS SPINDLIPREST 80-100 mm-es spindlivel megvételre keresünk. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadó-hivatalába kérünk. 3710

ANTIK és modern butorokat, műtar-gvakat, antik poharakat, márkás por-cellánokat, antik sálakat, használt buto-rokat, szőnyeget, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizomány-ba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ELADÓ egy rövid zongora, és egy tükrös előszoba-fogas (2 méter széles). Arad, Bulev. Regele Ferdinand 24.

BUTORLERAKATBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferec-u.) 3 és Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 581

MACULATURA PAPIR 5 kgros csoma-gokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 500

8 HP. Hoffer garnitúra	... 260.000.—
8 HP. Hoffer csapliszekrény	... 120.000.—
4 HP. Hoffer garnitúra	... 180.000.—
4 HP. Hoffer csapliszekrény	... 100.000.—

Bővebbet FRIEDRICH géppár Timisara.

ÜZLETEK.

KÖZPONTBAN egy raktárnak vagy ga-ragenak való helyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 3692

CURTICI állomáson szálloda és vendég-lőnek készült épületek kiadók. Jó üzlet, pénzzel rendelkező és románul is be-értő szakember részére. Bővebbet Ná-mory gazdaságnál, Arad, Strada Emi-nescu 5. 8698

KIS ÜZLETHELYISÉG a fűt forgalmú oldalán augusztus 1. Vagy azonnal is kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhiva-talában. 3606

INGATLAN.

JÓFORGALMU darálómalom házzal, el-foglalható lakással betegség miatt eladó Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 3700

KISEBB külvárosi sarok magánház eladó. 110.000 lej készpénzzel átvehető. Uranul-iroda főpostával szemben. 16160

KÜLÖNFÉLÉK.

TALÁLTATOTT fiatal barna fajcutya. Tulajdonosa átveheti Ludwig-tanya Str. Fortunei, Herbey Istvánnál. 200

KÉRELEM 'A' NEMESSZIVŰ EMBEREK-HEZI Volt állam hivatalnok 6 árva gyermekkel, súlyos beteg, kéri a jószí-vű emberek bármilyen csekély adományát. Bármit a leghálásabban fogad. Címe Braun Dávid, Str. Ghica Vodai (Vadászkürt-ucca) 7. özv. Gyománinál. 250

Legolcsóbban és leg-gyorsabban vállal üvegezést
M. Fischer Mór
Neuman-palota.

Házakra és földekre kölcsönöket

dollárban és lejben kedvező feltételekkel folyósítatok.

Herzog Sándor

3551

Str. Bratianu (Weltzer János-ucca) 17. sz.

Autókat „DUCO” amerikai hideg zomán rendszerrel a legjobb kivitel-ben és a legújabb **Samu Ferenc fényező Arad,** nyosabban készít Str. E. Ghica Birta 42. Kérem a cédre figyelni!

Építkezéseket,

vasbeton munkákat, átalakításokat, ja-vításokat, homlokzatok meszelését és

kőpor fröskölését **Jutá-nyosáron vállalom**

Virág Kálmán

8694

éplőmester. Iroda és telep: Bul. Carol I. 5-7.

Olcsó hálószoba,

ebédlő, valamint kárpitosított Polonyi István áru állandó raktáron ked-vező feltételek mellett is. butorraktára.

Muzsaj József

Arad, színházzal szemben.

Nyári árjegyzéke:

Mosó öltöny	... Lej 1300—
Covercoat vászonölt.	1480—
Divatölt., lenvászon	1750—
Ia. mosó öltöny divat színekben	2180—
Tennis nadrág	680—

Mosó nadrág Ia.	... Lej 430—
Gummi kabát	880—
Fregoll kabát	2200—
Gyermek costum	400—

Divat szabóság!
Nagy posztó raktár!

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELD

villamosság-vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
Csalár raktár! Telefon 808.

Selyemharisnya különlegesség, puha nem fényes erős és tartós 145 L. Női harisnya, férfi és gyermek harisnya régi leszá-lított árért. Divat keztyűk, fürdődresszek. Divat csipkék és szalagok.
Bogyó A. Arad, Str. Eminescu 12.
Selyem harisnyák Lej 85.— és Lej 115.—

A Központi étterem

nyári kórthelyiségében

minden szombat este

és vasárnap délelőtt

az országos hírű 50 tagból álló

aradul-nou-i gyermekzenekar hangversenye

Tolscher Károly karmester szem-lyes vezetése alatt. Frissen csapolt sör, ugyancsak állandóan villásreggeli kapható. — Szíves pártfogást kér:

WEINBERGER LAJOS,
a-Fehér Kereszt volt főpincére.

Amíg a készlet tart, tetőfedéshez hibátlan (külföldi)

PALA

fedőlemez eladó

Arad, Str. Cosbuc (Wes-selényi-ucca) 6. sz. alatt.

Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.) 11.

Arany koronák, fogak garantált arany árba 350-400 lej. Fém koronák — fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag)

FOGASZAT!

Fehérfogak kautsuhokra darabja 50 lej. Foghuzás (injektív érzéketlenítés-sel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések 24 órán belül eszközöltetnek. 495

Chaim és Frida D'Moudjalled vizsgázott fogászok.

AXELMANNSTEIN
KURHAUS UND GRAND-HOTEL

Eine der vornehmsten Hotelbeitzungen.
Telegraph-Adresse: Axelmannstein.

BAD REICHENHALL
In den Bayerischen Hoehalpen.

ÜVEGEZÉST

legolcsóbban vállal Aradon a

„MOTORICA”
Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 3594

KERESEK

utazókat a Schwab Keresk. Bank Lovrin, óra-, arany- és ezüstáru osztálya ré-szére. Magyar, német esetleg román nyelv szóban és írásban való bírása, valamint kaució feltétlen megkívántatik. A mindenkor kaució lehet értékpapír vagy más, de feltétlen 100.000 lej kell reprezentálni.

Jelentkezni lehet Strada Eminescu 6. II. em. BRANDESZ, délelőtt 10-12-ig, délután 4-6-ig. 347

E MELETES

bérház, a volt Thököly-téren. át-vehető modern 4 szoba, elő, fürdő, cselédszobás lakás-sal, nagy telekkel, al-kalmi áron eladó.

Bővebbet Uranul-irodában Arad, 16-postával szemben. 16159

Rossz villanyégők!

becserélése újakra, törött üveg és por-cellán tárgyak szakszerű ragasztása, üvegezést és képkeretézést legolcsóbban vállal Aradon, a volt Asztalos Sándor-uccában a „Motorica.” 2204

Dimitrescu Aurel

vas- és fűszernagykereskedése, haláleset miatt eladó Pankotán.

Bővebbet: 8699

Antonescu, Victoria Bank Arad.

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kö-tegekben

kaphatók az Aradi Köz-löny kiadóhivatalában.